

Samverkansgrupp, Centrum för hjälpmedel och kommunerna i länet

Tid: klockan 14:00

Plats: Via Skype

Närvarande:

- Michael Söderlind, Verksamhetschef Centrum för hjälpmedel
- Elisabeth Damberg, Enhetschef Centrum för hjälpmedel
- Tomas Fürsth, Enhetschef Centrum för hjälpmedel
- Martin Zakrisson, Enhetschef Centrum för hjälpmedel
- Kristina Luhr, Utvecklingsledare Region Örebro län
- Therese Börjesson, MAR Kumla kommun representerar Södra länsdelen
- Erica Gunnarsson, MAR Örebro kommun representerar Örebro kommun
- Anneli Wase, MAR Lindesbergs kommun representerar Norra länsdelen
- Katarina Olsson, MAR Karlskoga kommun representerar Västra länsdelen

1. Presentationsrunda

2. Genomgång av föregående anteckning

Anteckningarna finns publika på Regionens Vårdgivarwebb, vardgivare.regionorebrolan.se under avsnittet Uppdrag, avtal och uppföljning/Hjälpmedelssamverkan.

3. Körtilstånd CFH:s bilar inom Örebro kommun

Centrum för hjälpmedel har inte kunnat få möjlighet att få körtilstånd av Tekniska förvaltningen. CFH önskar hjälp av MAR i dialogen med Örebro kommun.

4. Omorganisation inom Region Örebro län

Fyra nya områden där CFH ingår i Nära vård. Det är lite oklart fortfarande hur Habilitering och hjälpmedel, där Centrum för hjälpmedel ingår, ska organiseras. Det kan komma att påverka hur samverkan kommer att organiseras framöver. Strukturen kommer att formis under våren. Alla deltagare är måna om att det är viktigt att kunna fortsätta samverka på hjälpmedelsområdet.

5. Elrullstolsgarage

Precis innan jul lyftes ansvarsfrågan gällande elrullstolsgarage i riksdagen. Därför har elrullstolsgaragefrågan stoppats på regional nivå och inväntar svaret på den utredning som SKR ska genomföra. Läs interpellationen svaret på interpellationen sist i denna anteckning. Svaret börjar på sida 13 i protokollet från Sveriges riksdag, sist i denna anteckning.

6. Regionens nya hemsidor

Regionen har numera två webbplatser, en som vänder sig mer till allmänhet och

patienter: www.regionorebrolan.se och en webb som vänder sig till förskrivare och vårdgivare: vardgivare.regionorebrolan.se. Information från Centrum för hjälpmedel finns på båda webbplatserna. Nu sker fortsatt arbete med att utforma sidorna med fler bilder och information. Sökfunktionen kommer att förbättras. Just nu kan man inte söka efter dokument till exempel, men det ska komma.

7. Uppföljning CFH:s informationsturné vid lanseringen av uppdaterat regelverk för förskrivning

I det nya regelverket visar regionen tydligare att patienten har ett ansvar vid lån av hjälpmedel. Förskrivarna behöver kanske fundera kring hur det bäst framförs till patienten.

Det var lite svårt att föra dialog. Vilket till viss del berodde på att mötena genomfördes via Skype och att alla kanske inte satt vid egen dator.

Att ha en regelbunden samverkan med förskrivarna är något CFH är positiva till, exempelvis fokusdag eldriven rullstol.

Hjälpmiddelsenheten har börjat jobba med att titta på vilka olika typer av utbildningar som de kan komma att erbjuda i framtiden. Utbildningarna kommer ha olika utformning så som visning, produktgenomgång, case-utbildning till exempel. För sjuksköterskor till exempel är inte förskrivningsprocessen så tydlig skulle vara bra med utbildning i detta.

8. Vårdskuld efter covid-19

CFH har sett ett ökat tryck på samtal och det börjar komma in lite fler konsultationsärenden. Ute i kommunerna ser de inte riktigt att efterfrågan på insatser har börjat öka särskilt mycket. Det har inte kunnat påvisas på ett nationellt plan ännu heller. I kommunerna försöker man kartlägga vart behoven kommer att dyka upp. Det har inte inkommit remisser gällande långtidssjukskrivningar på grund av covid-19.

9. Transportrullstolar skänkes

Transit i sittbredd 45 cm har CFH fått ett stort överskott av. Därför finns det möjlighet att få dessa till boenden och verksamheter i kommunen. Kontakt tas med kundtjänst för den som är intresserad.

10. Övriga frågor

Eltilt – vårdarmanövrerade komfortrullstolar

När eltilten önskas utifrån ett arbetstekniskt hjälpmedelsperspektiv. Hur ska den frågan hanteras? En lösning kan inte bygga på ett hyresavtal utan en annan lösning skulle behöva hittas. Samtal kommer fortsätta föras i ett separat forum för att ta fram ett förslag. Michael bjuder in till möte.

Digital utprovning – hur går det till?

VisibaCare heter regionens verktyg som ger ett säkrare "besöksrum" där deltagarna loggar in med bank-id. Besöken har arrangerats på olika sätt ibland har förskrivare och konsulent/tekniker varit vid samma enhet och patienten själv. Patienten har behövt ladda ner regionens app "Digital mottagning". Förskrivaren ska kunna bjudas in som gäst till besöket. Digitala besök skulle kanske kunna göra att uppföljningar till exempel kan genomföras digitalt i de det inte behövs ett besök på plats på CFH.

CFH får gärna kontakta MAR:arna för att få testdeltagare om man vill genomföra en bredare satsning/testperiod med att mer brett kunna erbjuda digitala besök.

Tröskelramper

I det nya avtalet kom det med likadana ramper som kommunerna har i sitt sortiment. CFH:s tröskelramper förskrivs i väntan på bostadsanpassning.

Ett nytt avtal brukar vanligen presenteras genom information i Nyhetsbrev, genom uppdaterade sortimentsöversikter och orderguider på Hjälpmedelsöversiktssidorna på Vårdgivarwebben.

Madrasser

Michael och Kristina har haft mötet med kommunernas socialchefer gällande förskrivning av madrasser. Där man kunde trycka på att det är sjuksköterskan som är förskrivare och att arbetsterapeuterna aldrig varit förskrivare av dessa madrasser. Sjuksköterskecheferna kommer starta ett nätverk. Där kommer madrassfrågan kunna lyftas fortsättningsvis.

Arbetsterapeuter har blivit kontaktade av Centrum för hjälpmedel när man inte har kunnat hitta en förskrivande sjuksköterska. Det har varit ett enskilt fall där arbetsterapeut inte har haft någon kontakt med patienten men där de av någon anledning blivit kontaktad av CFH och blivit uppskriven som ansvarig för uppföljningen. Det får inte ske, CFH ser över sina rutiner.

Sekreterare: Charlotte Carling

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen 2021-01-14 Besvaras senast 2021-01-28

Till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:293 Rullstolsgarage

De som har en funktionsvariation och behöver samhällets stöd har haft en svår och tuff tid sedan 2014. Tusentals personer har förlorat sin personliga assistans enligt LSS, och tusentals ytterligare kommer enligt regeringens egen budget och prognos att mista den värdefulla och för många livsavgörande insatsen.

Även den som är i behov av en bil som är anpassad har fått se stora försämringar då bilstödet i princip har halverats de senaste åren. Nu kommer det ny statistik om bostadsanpassningsbidraget, där det framkommer att även kostnaderna för bostadsanpassningsbidraget har minskat kraftigt i Sverige trots en växande befolkning. (Funktionshinderpolitik, nr 4)

En sådan anpassning är ett så kallat rullstolsgarage. Det har historiskt fungerat så att regionerna tillhandhåller permobil medan kommunerna säkerställer att det finns ett rullstolsgarage, som en bostadsanpassning. Nu visar det sig att kommunerna har omtolkat lagen så att ett rullstolsgarage inte ska räknas som fast egendom utan som lösegendom, och då beviljar kommunen det inte helt enkelt. Kan en individ inte visa regionen att man kan förvara en permobil säkert så kommer individen inte att få en permobil.

Regionerna har ingen skyldighet att tillhandahålla rullstolsgarage med dagens lagstiftning. Konsekvensen blir då för en man boende i västra Gästrikland med palliativ vård att Region Gävleborg säger att man avser att ta tillbaka mannens permobil om han inte säkerställer att han har ett rullstolsgarage att förvara den i. Kommunen han bor i vägrar dock att bevilja det som en bostadsanpassning. Om mannen hade råd skulle han då möjligtvis kunna köpa ett rullstolsgarage själv, till en kostnad av 50 000 kronor, men i hans och många andras fall saknas de ekonomiska möjligheterna.

Personer har alltså rätt att få låna en permobil för att klara av sitt vardagsliv men förhindras på grund av rådande tolkningar av lagen för bostadsanpassning. För den enskilde har det förstås mycket stor betydelse att man får möjlighet till både permobil och rullstolsgarage.

I en skriftlig fråga rörande rullstolsgarage svarade socialministern i ett skriftligt svar den 16 december:

”Vad gäller frågan om bostadsanpassningsbidrag för rullstolsgarage så får inte

regeringen uttrycka sig i enskilda fall. I förarbetena (prop. 2017/28:80 Ny lag om bostadsanpassningsbidrag) uttrycker dock regeringen att i likhet med vad som gällde tidigare ska bidrag kunna lämnas till exempel tillbyggnader. I förarbetena anges också avsikten att bidrag i vissa fall ska kunna lämnas för enklare förråd för rullstol och andra viktiga hjälpmedel.”

Den 23 december kom Högsta förvaltningsdomstolen dock fram till i en dom att man inte har rätt till bostadsanpassningsbidrag för rullstolsgarage. Domstolen skriver i en sammanfattning:

”Högsta förvaltningsdomstolen uttalade att en komplettering av en fast funktion karaktäriseras av att den är rent fysiskt ansluten till den fasta funktionen eller finns i dess omedelbara närhet och att den inte är funktionell i sig utan är så endast tillsammans med den fasta funktion som den ska komplettera. Utifrån dessa utgångspunkter kunde rullstolsgaraget inte anses utgöra en komplettering av det förråd som fanns i anslutning till bostaden. Rätt till bostadsanpassningsbidrag för inköp och placering av garaget saknades därför. För att kunna utgöra ett bidragsberättigat komplement till en fast funktion krävs inte att kompletteringen monteras fast. Det måste dock finnas en tydlig fysisk och funktionell koppling till den fasta funktionen. Som exempel på åtgärder som har en sådan tydlig fysisk och funktionell koppling som krävs anges i förarbetena spisvakt, stödhandtag, tröskelkilar och handsändare till dörrautomatik. (Prop. 2017/18:80 s. 27 och 69.) ”

Det betyder att problemet kvarstår i och med tolkningen av lagstiftningen i Högsta förvaltningsdomstolen. Lagen medgav inte enklare förråd enligt domen. Det finns ett stort antal individer som nu riskerar att stå utan permobil då de inte har någon plats att förvara dem på.

Mina frågor till socialminister Lena Hallengren är därför:

1. Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att säkerställa att funktionsnedsatta får tillgång till rullstolsgarage, när nu domstolen har gjort en annan tolkning av lagens förarbeten än vad ministern svarade på den skriftliga frågan?
2. Om ministern tar något initiativ för att säkerställa att lagstiftningen förändras – när kan detta vara på plats så att funktionsnedsatta får

- tillgång till permobil?
3. För ministern någon dialog med SKR för att säkerställa en kortsiktig lösning i avvaktan på att regeringen vidtar någon åtgärd för att hitta lösningar på problemet?

.....
Lars Beckman (M)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welander

Riksdagens snabbprotokoll 2020/21:68

Torsdagen den 21 januari

Kl. 12.00–13.26
14.00–15.17

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

§ 1 Anmälan om ersättare

Tredje vice talmannen anmälde att *Hannah Bergstedt* (S) skulle tjänstgöra som ersättare för *Emilia Töyrä* (S) under tiden för hennes ledighet den 15 mars–31 augusti.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Tredje vice talmannen meddelade att Centerpartiets riksdagsgrupp anmält *Ola Johansson* som suppleant i valberedningen.

Tredje vice talmannen förklarade vald till

suppleant i valberedningen
Ola Johansson (C)

§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2020/21:290

Till riksdagen

Interpellation 2020/21: 290 Hot och våld i arbetslivet
av *Boriana Åberg* (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 28 januari 2021.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 14 januari 2021
Arbetsmarknadsdepartementet
Eva Nordmark (S)
Enligt uppdrag
Charlotte Kugelberg
Expeditionschef

Interpellation 2020/21:311

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:311 Ungdomsarbetslösheten

av *Ann-Sofie Lifvenhage* (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 4 februari 2021.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 20 januari 2021
Arbetsmarknadsdepartementet
Eva Nordmark (S)
Enligt uppdrag
Charlotte Kugelberg
Expeditionschef

Interpellation 2020/21:318

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:318 Arbetslöshetens inverkan på välfärden
av *Elisabeth Svantesson* (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 4 februari 2021.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 21 januari 2021
Arbetsmarknadsdepartementet
Eva Nordmark (S)
Enligt uppdrag
Charlotte Kugelberg
Expeditionschef

Interpellation 2020/21:319

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:319 Antalet arbetslösa i Sverige
av *Mattias Karlsson i Luleå* (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 4 februari 2021.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 20 januari 2021
Arbetsmarknadsdepartementet
Eva Nordmark (S)
Enligt uppdrag
Charlotte Kugelberg
Expeditionschef

§ 4 Anmälan om faktrapmemorior

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktrapmemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

- 2020/21:FPM67 Förslag till förordning om en inre marknad för digitala tjänster *COM(2020) 825* till näringsutskottet
- 2020/21:FPM68 Förordning om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur (TEN-E) *COM(2020) 824* till näringsutskottet
- 2020/21:FPM69 Ändring av förordning om ankomst- och avgångstider vid flygplatser (slotsförordningen) *COM(2020) 818* till trafikutskottet
- 2020/21:FPM70 EU:s strategi för cybersäkerhet för ett digitalt decennium *JOIN(2020) 18* till försvarsutskottet
- 2020/21:FPM71 Direktiv om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen *COM(2020) 823* till försvarsutskottet
- 2020/21:FPM72 Direktiv om resiliens inom kritiska enheter *COM(2020) 829* till försvarsutskottet
- 2020/21:FPM73 En strategi för hantering av nödlidande lån i spåren av covid-19-pandemin *COM(2020) 822* till finansutskottet

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Motioner
2020/21:3810, 3814, 3816 och 3832 till utrikesutskottet

EU-dokument
COM(2020) 791 till justitieutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 17 mars*.
COM(2020) 818 till trafikutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 17 mars*.
COM(2020) 823 till försvarsutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 17 mars*.

§ 6 Svar på interpellation 2020/21:285 om företagare som utnyttjas av den organiserade brottsligheten under pandemin

Anf. 1 Justitie- och migrationsminister
MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Hannes Hervieu har frågat mig om jag och regeringen har tillräckligt stor kunskap om hur den organiserade kriminaliteten utnyttjar den ansträngda situationen för landets företagare. Vidare har han frågat mig om jag avser att vidta särskilda åtgärder för att förhindra att den organiserade brottsligheten utnyttjar enskilda företagare som drabbats hårt under krisen och om jag avser att vidta åtgärder som kan skydda enskilda företagare som riskerar att utnyttjas.

Regeringen har vidtagit en rad omfattande åtgärder för att mildra den ansträngda situation som coronapandemin medfört för landets företagare. Dessa åtgärder bidrar till att minska företagens sårbarhet för organiserad brottslighet. Som exempel kan nämnas korttidspermittering och omställningsstöd. Inom ramen för dessa åtgärder har mer än 37 miljarder kronor utbetalats hittills.

En annan viktig åtgärd för att stötta företag genom krisen är anstånd med skatteinbetalningar. Fram till mitten av januari har 39 miljarder kronor medgetts i anstånd.

Ytterligare åtgärder inkluderar tillfällig rabatt för fasta hyreskostnader i utsatta branscher, omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och ett särskilt regelverk för ersättning för sjuklönekostnader. Det särskilda regelverket för att ersätta arbetsgivares sjuklönekostnader innebär att cirka 20 miljarder kronor tillfördes 2020.

Det myndighetsgemensamma arbetet mot organiserad brottslighet är också viktigt för att komma åt brottsligheten. Arbetet har pågått i över tio år och redovisas regelbundet till regeringen. Myndigheterna beskriver bland annat hur kriminella nätverk ägnar sig åt näringsverksamhet, och genom att åsidosätta lagar och regler missbrukas de skattefinansierade välfärdssystemen och snedvrider konkurrensen.

I juni 2020 fattade regeringen beslut om uppdrag till de tolv myndigheter som deltar i det myndighetsgemensamma arbetet mot organiserad brottslighet om att inrätta pilotprojekt som riktar sig mot näringsverksamhet kopplad till organiserad brottslighet. Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2021.

Företag kan även användas i kriminella sammanhang som för penningtvätt och bedrägerier. I syfte att försvåra för kriminella att använda företag som brottsverktyg fick Bolagsverket 2018 bland annat i uppdrag av regeringen att redovisa sitt förebyggande arbete mot ekonomisk brottslighet och möjliga åtgärder för att i ökad utsträckning förebygga penningtvätt, finansiering av terrorism eller annan ekonomisk brottslighet.

Vid sidan av arbetet med 34-punktsprogrammet mot gängkriminalitet och andra reformer för ökad trygghet pågår den största utbyggnaden av polisen någonsin i Sverige. Polismyndigheten ska 2024 ha

10 000 fler anställda än 2016, och vi är på god väg. Polismyndigheten har aldrig tidigare haft fler anställda.

I syfte att skapa ett långsiktigt och strukturerat brottsförebyggande arbete som involverar hela samhället har regeringen tagit fram det nationella brottsförebyggande programmet Tillsammans mot brott. Näringslivet och företagen spelar på flera sätt en betydelsefull roll i det brottsförebyggande arbetet. Enskilda företagare är därmed viktiga aktörer i arbetet mot kriminalitet och otrygghet.

Regeringen följer utvecklingen noga. I samband med detta har jag också efterfrågat Polismyndighetens bild av läget.

Anf. 2 HANNES HERVIEU (C):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

De kriminella gängen tillåter inte sina medlemmar. De börjar inte jobba hemifrån eller skjuter varandra över Skype. När vi tar på oss munskydden tar de inte av sig de skottsäkrarna västarna. De som bryter mot samhällets mest grundläggande normer – att leva ett hederligt liv, att inte skada andra och att inte se människor som offer utan medmänniskor – bryr sig inte om att vi är i kris. De förhåller sig inte till pandemin som alla vi andra. Tvärtom har krisen gett dem styrka.

Vi tar del av hur den organiserade brottsligheten just nu utsätter företag som har det särskilt svårt för påtryckningar. Inom exempelvis restaurangbranschen handlar det om att försöka överta verksamheter eller, när stöden dröjer, erbjuda snabba lån med förmodligen både hög ränta och hård kontroll som följd. Egoism, makthunger och våldskapital använder de just nu för att klämma åt de företag som har det svårt.

Fru talman! Det är en perfekt storm. Företagen går på knäna samtidigt som de kriminella gängen har starka ekonomiska resurser. Det berättade en person med god insyn i dessa frågor för mig i går när vi talades vid inför denna debatt. Denna perfekta storm använder de kriminella just nu för att få kraft framåt, och samhället måste svara.

En del av de insatser som justitieministern hänvisar till är bra, och Centerpartiet har varit med om att ta fram dessa. Men i dag handlar det om företagens situation här och nu.

Det pilotprojekt som regeringen initierat välkomnar vi; det är bra. Men i den skrivelse som regeringen tagit fram inför detta projekt står det inget om dagens särskilda situation, trots att skrivelsen togs fram mitt under pandemin. Det står inget om pandemins påverkan på företagen just nu.

Som jag har förstått det – justitieministern får gärna rätta mig om jag har missuppfattat – går projektet bland annat ut på att uppsöka näringsverksamheter som man redan i dag vet är påverkade av organiserad brottslighet. Det är givetvis bra, och vi välkomnar som sagt det. Det fångar dock inte hela bilden. Det fångar inte att kriminella gäng här och nu approacher

exempelvis krogar för att försöka ta över deras verksamheter.

När ett kriminellt gäng tar över en krog eller en annan verksamhet har en hederlig företagare redan slagits ut. Pilotprojektet är mycket välkommet men tar inte hänsyn till den exceptionella situation vi just nu befinner oss i.

Fru talman! Det var också därför justitiekommittén i förmiddags, på Centerpartiets initiativ, beslöt sig för att bjuda in justitieministern till utskottet för att vidare diskutera denna allvarliga situation. Centerpartiet har också drivit på justitieministern att inhämta mer information av polisen, vilket också är välkommet.

Fru talman! Det kan givetvis vara så att justitieministern har haft dialog med enskilda företagare om detta. Han kanske har suttit ned med företagare som har mött den organiserade brottsligheten vid sina bardiskar och i sina matsalar. Så om justitieministern anser att vi överdriver problemet är min uppmaning till justitieministern: Tala! Lugna oss! Men om justitieministern inte har suttit ned med dessa företagare är min uppmaning i stället: Lyssna! Ta del av deras berättelser!

Fru talman! Min fråga var inte vad justitieministern och regeringen bland annat tillsammans med Centerpartiet har gjort under de senaste åren och åren före det utan vad regeringen och justitieministern planerar att göra efter denna debatt, i morgon, nästa vecka och framåt.

Anf. 3 Justitie- och migrationsminister
MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag påstår nog att pilotprojektet visst tar hänsyn till situationen just nu. Ett sådant här projekt bedrivs ju inte i ett vakuum utan tar såklart hänsyn till vad som sker här och nu.

Det var bra att man drog igång det under förra året för att ha en bevakning på just denna frågeställning och kanske öka intensiteten i brottsbekämpningen riktad mot de kriminella gängen.

Hannes Hervieu har förstås rätt i sin grundläggande frågeställning. Dessa kriminella är som gamar och utnyttjar andras trångmål för egen vinning, och givetvis finns det en risk att de förstärker sin verksamhet i detta läge. Det är därför bra att Hannes Hervieu uppmärksammar detta.

Jag vill säga att vi som ett resultat av interpellationen tog kontakt med Noa, Nationella operativa avdelningen, inom Polismyndigheten för att höra deras bedömning, också när det gäller det konkreta exempel i Östergötland som nämns i interpellationen. Bedömningen från Noas underrättelseavdelning är att problemet funnits länge men att man trots allt, så här långt, inte kan se någon ökande trend just. Det är beskedet från Noa. Skrivningen i rapporten från Östergötland handlade om ett enskilt fall i Linköping där omständigheterna var oklara. Så långt Noa, alltså.

Icke desto mindre finns problemet, och det har funnits länge. Det är bakgrunden till att vi drog igång den särskilda pilotverksamheten. Jag tycker att det ligger

mycket i det som Hannes Hervieu säger, att det finns en risk att problemet växer och blir större ju längre den ekonomiska krisen pågår. Det ska man ta på allvar, fru talman, men det kan bara angripas på två sätt.

Det ena är med ökad intensitet i brottsbekämpningen. Här vill jag erinra om allt vi har gjort under de senaste åren. Vi har förstärkt de brottsbekämpande myndigheterna avsevärt sedan vi tillträdde. Polisen har mer pengar än de någonsin haft tidigare. Vi utbildar nu tre gånger så många poliser som alliansregeringen gjorde på sin tid. Vi har just nu faktiskt fler poliser i Sverige än vad vi någonsin har haft. Vi startade två nya polisutbildningar, en i Malmö och en i Borås. De första kullarna från dessa två utbildningar gick ut häromdagen, och man fortsätter efter hand att öka antalet anställda i myndigheten för att nå upp till de mål vi har satt upp.

Vi har dessutom skärpt ett stort antal straff, varav en del har bäring just här. Till exempel skärpte vi straffen för grovt olaga hot under den förra mandatperioden. Vi skärpte straffen för grov utpressning, också under den förra mandatperioden. Detta är exempel på just sådana brott som näringsidkare kan utsättas för av de kriminella gängerna och där vi har skärpt synen.

Polisen har fått nya verktyg. Senast var det hemlig dataavläsning som gör det lättare att följa kommunikationen mellan de kriminella gängerna. Och vi ökar som sagt antalet polisanställda generellt sett och är redan halvvägs mot det mål vi har satt upp om 10 000 fler anställda fram till 2024. Det är det ena sättet, det vill säga att öka intensiteten i brottsbekämpningen.

Det andra sättet handlar om att se till att företagen ges ekonomiskt stöd så att de inte riskerar att hamna i ekonomiska besvärigheter som de kriminella sedan kan utnyttja. Där har vi gått in med historiskt stora satsningar till näringslivet. Om man räknar ihop dessa, både uppskjutna skatter och direkta stöd, blir det nästan 100 miljarder kronor i stöd, just för att företagen ska kunna klara av situationen. Detta kommer vi naturligtvis att få fortsätta med så länge krisen pågår. Där har vi ett samarbete med Centerpartiet kring den ekonomiska politiken, och jag ser fram emot att kunna fortsätta med det.

Anf. 4 HANNES HERVIEU (C) replik:

Fru talman! Jag tror att det generellt kanske behövs en lite mer ödmjuk inställning i politiken. En övertygelse om att allt man gör är bra och att det som alla andra har gjort innan inte har varit tillräckligt bra är inte nödvändigtvis det som tar politikutvecklingen framåt. Övertygelsen om den egna perfektionen gör politiken sämre, men nyfikenheten och ödmjukheten att vilja ompröva och se andras förslag gör den bättre.

När Morgan Johansson tar upp alliansregeringen, vilket sker i var och varannan debatt om trygghet, tänker jag på min lille son där hemma. Han är fyra månader och har inte börjat tala ännu, men jag hoppas att det första ordet blir mamma eller pappa. Jag känner mig rätt övertygad om att Morgan Johanssons första ord som barn var Alliansen.

Fru talman! En boxningsmatch avslutas om en av boxarna lyckas knocka den andra, men så fungerar det inte i kriminalpolitiken. Det finns inte en reform eller ett slag som kommer att slå ut den organiserade brottsligheten, vilket jag vet att justitieministern känner väl till. Däremot pågår rond efter rond med olika förutsättningar. Jag upplever fortfarande inte, fru talman, att justitieministern helt tar hänsyn till de särskilda förutsättningar som nu gäller.

Det är glädjande att Noa säger att de inte ser en kraftig ökning, men det är också helt uppenbart, både via medierapportering och via de enskilda samtal som jag och andra har haft med företagare, att det förekommer problem. Framför allt, som justitieministern själv var inne på, ökar utsattheten just nu, och då gäller det att ha beredskap.

Justitieministern lyfte upp de stöd som bland andra Centerpartiet har varit med och kämpat för att driva fram. Dessa är i mångt och mycket bra, men även här behöver vi vara ödmjuka och se att situationen är fortsatt svår. Ett perspektiv som har lyfts upp i de diskussioner som jag haft inför denna debatt är att många av de kriminella nätverken riktar in sig på de relativt nystartade krogarna, som inte har samma rätt att ta del av stöden. Här tror jag att det är viktigt att fortsätta att vara ödmjuk och att fortsätta se vad det är för nya lösningar som vi kan behöva hitta.

För att återgå till min boxningsliknelse: Det behövs både den styrka som Ingemar Johansson hade i sin tungviktsboxning, i form av de reformer som justitieministern nämnde, men också den snabbhet som Muhammad Ali hade i sitt fotarbete. Det är denna snabbhet som jag saknar i justitieministerns svar.

Fru talman! Jag vill bara kort återge ytterligare en diskussion som jag hade med en företagare inför denna debatt. Det är en näringsidkare som har markerat mot de kriminella gängerna i sitt område. ”De stirrade på mig”, sa han. Sedan gick de in i hans butik och sa till honom: ”Vi kommer att elda ned din butik. Vi kommer att våldta din fru. Vi kommer att misshandla din son.” De spottade honom i ansiktet och gick därifrån. Sedan väntade de utanför på parkeringen. Han berättade hur de hade stenkoll på honom och exakt hur han rörde sig. Gängets ledare besökte butiken och förklarade att han självfallet kunde garantera att ingenting skulle hända så länge butiksägaren inte talade med polisen.

Jag har lovat att återkomma till denna företagare efter debatten. Min fråga till justitieministern, fru talman, är därför: Vad ska jag hälsa honom?

Anf. 5 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag tycker att Hannes Hervieu kan hälsa honom att vi kommer att fortsätta att sätta av de resurser som behövs för att förstärka brottsbekämpningen. Vi kommer också att fortsätta att skärpa straffen riktade mot just den typen av gängkriminella. Vi har redan gjort det för grov utpressning och grovt olaga hot, som det kan ha varit i fallet i fråga. Vi kommer att fortsätta under denna mandatperiod att skärpa straffen

för gängrelaterade brott. Vi har en särskild utredare, Anders Perklev, som nu ser över just den sidan, och vi kommer att fortsätta att göra allt vi kan för att bura in dessa individer, som naturligtvis inte ska gå lösa på gatorna.

Vi ser nu en effekt av det som vi gjorde under den förra mandatperioden, när vi förstärkte polisen, förstärkte åklagarverksamheten, skärpte straffen, ökade kameraövervakningen och helt enkelt såg till att öka de verktyg som polisen har till sitt förfogande. Detta ser jag nu, inte minst i kriminalvården, där vi fyller upp både häkten och anstalter. Vi har 1 000 fler frihetsberövade nu än vad vi hade för två år sedan. Detta är en effekt av att brottsbekämpningen har kommit igång. Vi har 100 procents beläggning både i häkten och på anstalter, och vi får bygga ut dem.

Folk som tidigare sprang runt med vapen på stan sitter nu i stället i buren därför att vi skärpte straffen för de grova vapenbrotten. Om man går hemifrån nu med ett vapen som man inte har rätt till och polisen tar en är risken stor att man inte kommer hem igen på åtminstone två år. Så var det inte före 2018, utan då släpptes man ut på gatan igen, ibland samma dag eller kanske dagen efter att man blivit förhörd. Nu sitter alltså en stor mängd av de grovt kriminella som tidigare sprang runt på gatorna i buren.

Det finns inga genvägar i detta. Det handlar om att nöta dag ut och dag in och ta dessa individer en efter en. Jag kan försäkra både Hannes Hervieu och den företagare som han har pratat med att vår inställning är att vi kommer att fortsätta att se till att de brottsbekämpande myndigheterna har de resurser och verktyg som de behöver för att kunna ingripa mot de kriminella kretsarna. Det kan jag garantera. Det var den delen.

Sedan tror jag att hela frågan om stöd till näringslivet är relevant för att kunna förebygga. Det är därför jag tar upp det i mitt svar. Det är klart att det har haft stor betydelse att vi nu har gått in med 100 miljarder till näringslivet i form av direkta stöd och uppskjutna skatter. Jag tycker att man ska komma ihåg att skälet till att vi kan göra det är att vi har välskötta statsfinanser i botten.

Under den förra mandatperioden amorterade vi av statsskulden med 130 miljarder kronor, och vi gick in i denna mandatperiod med den lägsta statsskulden sedan 1977. Det är alltså den framgångsrika ekonomiska politiken under den förra mandatperioden som har gjort att Sverige nu har ekonomiska muskler. När vi gick in i krisen hade vi bland de starkaste statsfinanserna i EU, och detta gör att vi har de ekonomiska muskler som behövs för att klara av en sådan här situation. Jag tycker att det är en lärdom att om man lägger undan pengar under de goda åren kan man använda dem under de dåliga åren. Då använder vi dem nu bland annat till att stödja näringslivet, så att man kan klara sig igenom denna kris så bra som möjligt. Och Sverige är ett land som har bättre förutsättningar än många andra länder.

Detta tycker jag trots allt är en lärdom, det vill säga att den framgångsrika ekonomiska politik som vi

bedrev under förra mandatperioden nu har gett oss precis det utrymme som vi behöver ha för att se till att stötta både näringsliv och löntagare genom denna kris.

Anf. 6 HANNES HERVIEU (C):

Fru talman! Det är givetvis glädjande att justitieministern är så pass stolt över att Sverige har kunnat amortera på statsskulden, även om jag kanske tror att den typen av argumentation inte lugnar den restaurangägare som har svårt att amortera på sitt eget huslån i denna situation.

Det är bra att satsningar har gjorts. De stöd som vi har varit med och tagit fram tillsammans är bra. Men som jag berörde i ett tidigare inlägg handlar de berättelser som vi har fått ta del av i diskussionerna inför denna debatt om att gången har riktat in sig på nystartade krogar som därmed har svårare att få ta del av stöden. Det är alltså fortsatt en väldigt stor risk att hederliga företagare – krogägare som har drömt om att öppna en restaurang för att få höra sorlet från matsalen, ge den perfekta servicen, springa ut i köket och berätta att gänget vid bord 7 älskade kockens biff Rydberg – nu i stället möter en pandemi som slår undan benen på deras verksamheter och som en sur grädde på moset riskerar att möta kriminella gäng som försöker utnyttja deras allvarliga situation.

Fru talman! Därför hoppas jag att justitieministern inte ser dessa debatter eller kritiken mot det som jag lyfter fram som ett problem och inte försöker fokusera på de politiska konflikterna. Problemet är kriminaliteten, och konflikten är med de kriminella gängen.

Fru talman! När jag har möjlighet vill jag också rikta mig till landets krogägare: Vi vet att ni är frustrerade, men vi har inte glömt er.

Men jag vill också rikta mig till den organiserade brottsligheten, om man mot förmodan ser denna debatt: Vi vet att ni har bra självförtroende just nu. Men vi har inte glömt er heller.

Till dem som oroar sig för hur den organiserade brottsligheten ska utnyttja pandemin vill jag säga: Jag förstår er oro. Men samhället står starkt och är på er sida.

Anf. 7 Justitie- och migrationsminister
MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Detta är vi naturligtvis eniga om. Det är klart att vi står på deras sida, alltså de som har hotats, förföljts och trakasserats av de kriminella.

Däremot är jag inte så övertygad om att de kriminella har särskilt gott självförtroende, därför att många av dem sitter inne nu. Vi har 1 000 fler frihetsberövade nu än vi hade för bara två år sedan. Och polisen över hela landet gör just nu ett mycket bra arbete genom att sätta åt dessa kriminella gäng på ett sätt som jag skulle vilja säga aldrig har skett tidigare. Jag ser i Malmö, jag ser i Stockholm, jag ser i Göteborg och jag ser i Uppsala hur polisen så att säga använder sig av både sina nya resurser, sina nya lagmöjligheter och sina nya verktyg på ett sätt som vi inte har kunnat se tidigare.

Som jag var inne på tidigare finns det då inga genvägar, utan det handlar om att nöta dag efter dag och bura in dessa individer en efter en så fort man kan få tag på dem och, som sagt, fylla upp häkten och fängelser. Då får vi se till att också bygga ut den delen, så att vi klarar av att hantera detta. Jag tror därför inte att det finns några olika uppfattningar i fråga om detta, utan så är det.

Jag kan garantera både de näringsidkare som Hannes Hervieu talar om här och de som eventuellt ser denna debatt att vi kommer att fortsätta att förstärka de brottsbekämpande myndigheternas möjligheter att bekämpa denna typ av kriminalitet. Vi arbetar då vidare med det som vi kallar 34-punktsprogrammet. Det innehåller inte bara 34 åtgärder, utan jag tror att det är ett hundratal åtgärder, mot den organiserade kriminaliteten. I fråga om detta kommer det lagstiftningsförändringar under de kommande åren som ännu mer förstärker möjligheterna att komma åt de kriminella gängen.

Vi ska göra allt vi kan för att rycka upp denna gängkriminalitet med rötterna. Det kan jag garantera alla som ser på denna debatt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2020/21:278 om Äldreutredningen

Anf. 8 Socialminister LENA
HALLENGREN (S):

Fru talman! Acko Ankarberg Johansson har frågat mig varför utredningen S 2014:02 lades ned och vilken analys som låg till grund för regeringens beslut.

Regeringen tillträdde i oktober 2014. En grundläggande uppgift för alla nytillträdde regeringar är att överväga vilka utredningsbehov som finns. I det ingår att pröva om redan tillsatta utredningar motsvarar den politik som den tillträdande regeringen vill bedriva och de behov som finns. Bedömningen påverkas också av hur länge utredningen arbetat och när den ska slutredovisa.

När regeringen tillträdde var en viktig prioritering att byta fokus från skattesänkningar och privatiseringar till att öka kommunernas resurser och att bygga en starkare välfärd.

Den ändrade politiska inriktningen gäller även äldreomsorgen. Det är därför som regeringen genomför den största nationella satsningen på äldreomsorgen någonsin. Det är därför som regeringen genomför det så kallade Äldreomsorgslyftet i vilket över 10 000 personer ges möjlighet att med en fast anställning utbilda sig till undersköterska eller vårdbiträde på betald arbetstid. Och det är därför som regeringen undersöker möjligheterna att införa en fast omsorgskontakt i hemtjänsten, skydda yrkestiteln undersköterska, stärka den medicinska kompetensen och ta fram en ny äldreomsorgslag.

Att regeringen valde att lägga ned Äldreutredningen ska ses som en del i den ändrade politiska

inriktningen. Jag ser därför fram emot att i dag berätta mer om regeringens arbete framåt.

Anf. 9 ACKO ANKARBERG
JOHANSSON (KD):

Fru talman! Coronakommissionens slutsats var att vi har misslyckats med att särskilt skydda de äldre, och vidare att det finns strukturella brister i äldreomsorgen.

Det är en viktig slutsats att det handlar om fel i organisation, uppbyggnad, struktur och system i stället för om enskildas eventuella misstag just då.

Kommissionen pekar på att vi har en fragmenterad organisation, att vi har behov av högre bemanning, ökad kompetens och rimliga arbetsförhållanden.

Slutligen anser kommissionen att äldreomsorgen stod oförberedd och illa rustad när pandemin slog till och att det bottnar i strukturella brister som varit kända långt före virusutbrottet. För dessa brister bär den sittande regeringen – liksom de tidigare regeringar som har haft denna kunskap – det yttersta ansvaret, skriver man.

Fru talman! Jag delar kommissionens uppfattning och vet att vi borde gjort mer. Vi satsade under allians-tiden exempelvis mer än 4 miljarder kronor på de mest sjuka äldre. Vi satsade på bättre mat och fler läkemedelsgenomgångar, omsorgslyft och mycket mer. Men det räckte inte utifrån de utmaningar som vi såg och utifrån det glädjande faktum att vi lever längre men därmed också kommer att behöva mer äldreomsorg.

Vi tyckte inte att det räckte. Därför tillsatte vi en bred utredning som skulle titta på äldreomsorgen. Direktiven löd: Svensk vård och omsorg står inför betydande utmaningar under de närmaste decennierna. Kommuner och landsting behöver utveckla vård- och omsorgsinsatserna på ett sätt som ger den enskilde mer inflytande, trygghet och självbestämmande över den egna tillvaron. Åtgärder behöver vidtas för att utveckla förutsättningarna för kommunernas och landstingens förebyggande insatser så att detta arbete kan bli en integrerad uppgift i all vård och omsorg om äldre.

I den debattartikel som utredarna skrev i Dagens Nyheter på DN Debatt före jul framgår det att de i sitt arbete identifierade de system- och strukturbrister, precis det som Coronakommissionen pekar på.

Jag kan inte bortse från det faktum att vi kanske hade kunnat åtgärda några av bristerna om utredningen hade fått fullföljas och sedan blivit föremål för beslut av riksdag och regering. I stället fick vi sex år utan åtgärder. Det är den situation som vi har i dag.

Nu säger socialministern att regeringen valde att lägga ned utredningen för att man ville byta inriktning på äldreomsorgen. Jag ställer mig väldigt frågande till om regeringen verkligen menar det.

I det slut-pm som utredningen gjorde – det finns i Regeringskansliet, och vi har begärt ut det därifrån – när den skulle läggas ned skrev man: För vården och omsorgen om de mest sjuka äldre gäller att insatserna oavsett utförare måste vara integrerade. Över huvud taget måste glappen mellan kommunal och

landstingsdriven vård och omsorg överlappas när det gäller svårt sjuka äldre.

Vidare skriver man: Det måste också finnas en samordnad organisation med kommuners äldreomsorg som möjliggör att hälso- och sjukvård vid behov kan tillhandahållas dygnet runt.

Lite längre fram skriver man: Många anhöriga får i dag ta ett stort ansvar för att hjälpa den svårt sjuka äldre att orientera sig i vårdapparaten. De anhöriga måste få ett bättre stöd än vad som sker i dag. De mest sjuka äldre behöver kontinuitet i vård och omsorg.

Jag noterar också en viktig sak lite längre fram: Ansvariga huvudmän bör vara uppmärksamma på hur ersättningssystemen påverkar förutsättningarna för ett mer personcentrerat arbetssätt.

Är inte detta en äldreomsorg som regeringen vill arbeta vidare med? Är inte detta en äldreomsorg vi hade behövt utveckla och förbättra de senaste sex åren?

Anf. 10 Socialminister LENA

HALLENGREN (S):

Fru talman! Det finns förstås många bottenar i detta, både i den här interpellationsdebatten och – det ska vi väl vara ärliga och säga – när det gäller utredningen. Det finns förstås delar av hur den tidigare regeringen arbetade när det gällde äldreomsorgen som vi har tagit vidare. Vi har inte rullat tillbaka alla de reformer som har gjorts.

Jag tror kanske inte att Acko Ankarberg Johansson riktigt menar att ingenting har hänt med äldreomsorgen på sex år, men låt mig i så fall påminna om många av de saker vi har gjort under sex års tid!

- Vi är nu väldigt nära att kunna skydda yrkestiteln undersköterska, vilket är en utredning som det har varit väldigt viktigt att arbeta med. Jag tror att det betyder mycket för statusen i yrket, för att fler ska söka sig dit och för att vi ska få en i grunden högre kompetensnivå. Det gäller inte minst kopplat till de slutsatser som Coronakommissionen kom fram med.
- Vi har möjliggjort förenklad biståndsbedömning, vilket jag tror att vi är överens om.
- Vi har skapat nya boendeformer för äldre.
- Vi har tagit emot en utredning som vi nu bereder och som handlar om att alla äldre som har hemtjänst ska få en fast omsorgskontakt.
- Vi har säkrat rätten till arbetskläder.
- Det byggs vidare på utbildning på betald arbetstid.

Låt mig dock lägga ut orden lite grann när det handlar om den tidigare politiken. Jag tror nämligen att Acko Ankarberg Johansson håller med om att vi inte alltid tycker precis likadant och att det är en regerings uppdrag att se till att ha de verktyg den behöver för att förverkliga den politik den går till val på.

Det var ju ändå så att det 2007, strax efter att den tidigare alliansregeringen tillträdde, påbörjades ett arbete med Fritt val-utredningen – som ju interpellanten själv ledde tillsammans med huvudsekreteraren Ellen Hausel Heldahl. Den presenterade ett förslag om lagen om valfrihetssystem. Strax före valrörelsen 2014 kom det även förslag om att LOV skulle bli obligatoriskt i äldreomsorgen i landets samtliga kommuner.

Parallellt infördes rutavdrag för att man skulle kunna se till att de äldre som vill kan köpa tjänster vid sidan av omsorgen – eller tillsammans med de privata hemtjänstföretag som också verkar. Det var alltså mycket arbete som var inriktat på att fler aktörer skulle in. Det var ett nationellt systemskifte när det gällde vård och omsorg, där det i högre grad skulle möjliggöras för olika aktörer att gå in och erbjuda vård, omsorg och service.

Beskrivningen av den utredning som lades ned som att den tittade specifikt på tillsvidareanställningar och rätten till heltider samt hanterade specifikt de medicinska frågorna stämmer inte med uppfattningen hos dem som då gjorde den bedömningen. Det är inte heller en bedömning jag tycker att det finns anledning att dra för stora växlar på.

Vi gjorde ett skifte för att också möjliggöra nya utredningar och helt enkelt få en annan inriktning. Det handlar delvis om resurser till äldreomsorgen, men det handlar också om alla de delar jag precis beskrev – inte minst det som har kommit närmast i tid, om att skapa en äldreomsorgslagstiftning för att öka likvärdigheten över landet. Det handlar om att se till att vi faktiskt ser över frågan om bemanning, anställningsformer och kompetensnivåer. Jag tror också att den andra delen av det stora uppdrag som handlar om den medicinska tillgången på våra särskilda boenden är väldigt avgörande och betydelsefull.

Det är det vi driver just nu, och min uppfattning är inte att vi hade haft alla dessa svar på bordet. Det fanns förstås delar i detta som vi tog vidare, men den övergripande inriktningen hade inte svarat mot allt det som Acko Ankarberg Johansson beskriver.

Anf. 11 ACKO ANKARBERG
JOHANSSON (KD):

Fru talman! Det låter ju nu – och det kanske är det ärliga svaret – som att den nytillträdde socialdemokratiska regeringen tyckte så illa om alliansreformer som att äldre fick möjlighet att bestämma själv och rutavdrag att man valde att ta bort allting annat, bara för att det kom från alliansregeringen. Jag tycker att det var en dålig strategi.

Det där behöver ju alla regeringar, både nu och framåt, fundera på. Att byta namn eller lägga ned utredningar bara för att man är nytillträdde riskerar ju faktiskt att förstöra en verksamhet genom att vi tappar fart. Den här utredningen är ett sådant exempel. Regeringen borde ha tagit till vara precis det den arbetade på. Jag läste ju i deras slut-pm om det de arbetade med och som regeringen valde att inte ens använda sig av framåt. Man skickade det i stället till arkivet.

Vi hade behövt sätta igång med de här förändringarna av äldreomsorgen tidigare. Jag instämmer i det kommissionen säger om att vi är många som bär ansvaret för det. Det har gått många år sedan dess, och merparten av det som socialministern har räknat upp är förslag som ännu inte är beslutade i riksdagen. Jag ser fram emot beslutet att skydda yrkestiteln för undersköterskor. Däremot har vi fått förändringar när det gäller bistånd, vilket jag tycker är alldeles utmärkt, och när det gäller trygghetsboende. Inte minst kom det en åtgärd i somras, till följd av pandemin, som ger fler chansen att få en fast anställning och även vidareutbilda sig till undersköterskor. Det är en utmärkt satsning som vi instämmer till fullo i och som vi lyfte tidigare.

Det är alltså inte där problemen finns, det vill säga i det som har gjorts nu och i den äldreutredning som kommer nu. Problemen finns i de sex år då det faktiskt inte hände tillräckligt. Man kan säga att det inte hände då men att det händer nu och att man är ganska nöjd, men jag tycker inte att vi borde vara nöjda. Om vi möter Coronakommissionens utredning med att säga ”Vi gör allting rätt; det har inte gjorts något fel” tycker jag att vi sviker de äldre. Vi behöver nämligen tillstå att vi inte har gjort tillräckligt. Vi behöver tillstå att det krävs förändringar.

Mitt parti har drivit på för mer hälso- och sjukvårdsinsatser i äldreomsorgen, för förbättrade personalvillkor, för att ta bort delade turer och för att förbättra andra delar. Det är klart att jag känner att jag borde ha drivit det ännu hårdare, för att få stöd i kammaren och faktiskt få igenom våra förslag – och ännu mer för att få väljarnas stöd och kunna bilda regering, så att vi kan genomföra detta. Men jag tror inte att det fungerar att som socialministern stå och säga: Nej, vi har gjort allt rätt. Vi har gjort precis allt man kan.

Är det inte så att man hade behövt använda den tidigare Äldreutredningen till att göra någonting på en gång? Jag förstår svårigheterna och att en nuvarande socialminister självklart inte kan uttala sig om en tidigare social- eller äldreminister. Jag förstår den problematiken. Men inse att vi har sex bortslösade år då vi borde ha tagit itu med äldreomsorgen! Det är vad jag ser framför mig.

Jag ser fram emot den kommande äldreutredningen men hoppas att regeringen då inser behovet av långsiktighet, det vill säga att vi oavsett regeringar ska vara överens om de stora delarna i detta. Ändå tillsätter regeringen en ensamutredare. Det kanske hade behövt vara en parlamentarisk utredning för att säkra det långsiktiga när vi ska se till att åtgärda det som är strukturella brister och som gör att äldreomsorgen är fragmentiserad. Trots alla goda önskemål från både denna och tidigare regeringar har vi inte lyckats. Det är väl där Coronakommissionen kommer in, och det också är där jag hittar så mycket i den tidigare Äldreutredningen – som regeringen valde att bara skicka undan och inte ens ta del av.

Jag skulle ändå vilja fråga socialministern: Anser socialministern att man har gjort tillräckligt under de

senaste sex åren och inte ens hade behövt Äldreutredningen?

Anf. 12 Socialminister LENA
HALLENGREN (S):

Fru talman! Först säger Acko Ankarberg Johansson att jag har sagt att allt har gjorts och att jag är nöjd med allt. Sedan ställs frågan om jag tycker att allt har gjorts. Jag tackar för frågan, för jag har aldrig sagt att allt har gjorts och att jag är nöjd med allt. Jag tycker dock att väldigt mycket har gjorts.

Jag tycker också att Acko Ankarberg överskattar den utredning som alliansregeringen tillsatte ett halvår före valet och där utredaren faktiskt var arkitekten bakom LOV-lagstiftningen. Det kan ju tänkas att en socialdemokratiskt ledd regering har vissa synpunkter på hur en alliansregering har utformat direktiven, på hur utredningen arbetar och på vilken typ av förslag som faktiskt levereras. Om jag får citera någonting ur direktiven kan jag ta upp följande:

”Genom skapandet av RUT-tjänsterna, valfrihetsreformerna och den ökade mångfalden inom både vård och omsorg har valfriheten ökat på många håll i Sverige. Fler alternativ för dem som önskar förändra sitt boende och ett vidgat utbud av service, tjänster och varor som äldre personer efterfrågar ökar ytterligare möjligheterna för äldre personer att bestämma själva. Det är viktigt att äldre personer som behöver stöd för att kunna utöva sitt självbestämmande får information och annat stöd för att kunna välja. Målet är att äldre personers självbestämmande ska medföra att de samlade resurserna för vård och omsorg används på ett sätt som är mer anpassat till den enskilda individens behov och önskemål.”

Jag förstår att man tycker detta, men när vi talar om vad som är relaterat till Coronakommissionen – och talar som att det här skulle ha varit svaren på det inte bara Coronakommissionen utan hela samhället har sett, nämligen att vi behöver en äldreomsorg som står rustad och där personalen strukturellt faktiskt har en större vårdkompetens för att arbeta i äldreomsorgen – handlar det om att både mota fragmentiseringen och om att öka kompetensen hos undersköterskor. Det är därför vi har arbetat med att skydda den yrkestiteln. Vi har inte förlorat sex år, utan de här åren har ju använts just för att förbereda en hel förändring, som man kan säga att det faktiskt innebär. Vad blir det för övergångstider, vad ska krävas och hur får man tillgodoräkna sig tidigare erfarenheter och så vidare?

En väldigt central del är att införa förenklad biståndsbedömning, att ha fler boendeformer och att förbättra och stärka resurserna inte bara genom generella statsbidrag, äldreomsorgslyft eller särskilda äldrepengar utan också genom en omfördelning i skatteutjämningsystemet där det i större utsträckning tas hänsyn till de regioner som har en demografiskt tuffare situation.

Jag håller inte med Acko Ankarberg Johansson om att denna utredning skulle ha varit svaret på frågorna. Delar av dem arbetade vi vidare med, kanske i annan

form. Jag delar inte uppfattningen att det skulle vara sex förlorade år, utan tvärtom har väldigt mycket hänt när det gäller äldreomsorgen.

Det handlar om att skapa en lagstiftning för ökad likvärdighet där vi tar ett grepp om bemanningsfrågor, kompetensfrågor och andra delar som jag inte förutser nu men som jag utgår från att utredaren kommer att titta på – inte alldeles ensam utan tillsammans med experter och andra företrädare. Jag utgår från att riksdagens partier på ett eller annat sätt kommer att vara involverade i detta arbete.

Jag vill säga att väldigt mycket har gjorts. Mycket mer kommer att behöva göras, men att säga det svaren går att söka i den utredning som alliansregeringen tillsatte tycker jag är att beskriva både den utredningen och historien fel. Jag har försökt att utveckla detta så gott jag kan – sex år senare och med tre egna år på den här posten.

Anf. 13 ACKO ANKARBERG
JOHANSSON (KD):

Fru talman! Jag tror att det kom fram precis nu. Det handlade om att den särskilda utredaren – en opolitisk tjänsteman, tidigare på Finansdepartementet, Näringsdepartementet Socialdepartementet – var fel person. Det var detta som det handlade om. Jag tror inte att det är ett bra sätt att arbeta på om man är regering. Man måste titta på vad och vilka förslag man vill åstadkomma och inte minst använda underlagen för en utredning; vi vet att dessa är mycket nyttiga när vi ska ta fram andra förslag. Just för att kunna komma med de åtgärder och reformer vi vill komma med behöver vi underlag.

Här valde regeringen aktivt att lägga underlag åt sidan. Det var goda förslag som handlade om att få en samordnad personcentrerad vård. Det handlade väldigt mycket om samordningen mellan huvudmännen. Detta valde regeringen att lägga ned och skicka iväg utan att ens ta till vara de underlag som fanns. Det måste ha inneburit att man tappade fart och tid och att man behövde starta om igen.

Vi behöver nu framöver se till att vi inte har en politik som präglas av sådan kortsiktighet. Om vi menar allvar med att rätta till bristerna måste vi se till att det finns förutsättningar som innebär att detta håller under lång tid framöver. Vi måste på riktigt se till att vi får bort fragmentiseringen och att vi vågar göra de förändringar som är nödvändiga. Kanske kan den kommande äldreomsorgsutredningen hjälpa oss med det.

Det finns också viktiga tankar i den utredningen om huruvida det kommer att räcka med det som ska lagregleras och om hur vi får till möjligheten att lokalt jobba med någonting. Det framgår också av pm:et från utredningen hur viktigt det är att man lokalt – inte minst personalen på arbetsplatsen – får möjlighet att utforma verksamheten.

Jag lyfte fram att man påpekat att ersättningssystemen ofta motverkar precis detta. Det är väl en fråga som vi borde titta på gemensamt med kommuner och

regioner – hur får vi ersättningar och lagsystem som stöder den vård vi vill ha?

Utredningen hade mycket att bidra med. Vi har tappat fart – så är det.

Anf. 14 Socialminister LENA
HALLENGREN (S):

Fru talman! Den här regeringen har ju inte rullat tillbaka alla reformer; jag vill understryka det. Vi har dock velat leda utvecklingen i en annan riktning, vilket jag inte tror är överraskande för någon. Vi har lite olika uppfattningar.

Det arbete som alliansregeringen gjorde och den inriktning som man hade handlade ju inte sällan om valfrihet, om privata aktörer och om hur ruttjänster skulle utvecklas. Vi ville ha en annan inriktning på äldreomsorgspolitik.

Jag tycker att det är fel beskrivet att det är sex förlorade år. Väldigt mycket har hänt under dessa sex år, och de har gått i den riktning som den här regeringen har velat arbeta i.

Jag tror att vi i flera delar är rätt så överens om detta. Det handlar om att vi är väldigt långt fram när det gäller skyddad yrkestitel för undersköterskor. Det handlar också om förenklad biståndsbedömning, som ju var en del i utredningen som vi tog vidare därför att det var en del som vi såg som väldigt positiv.

När man kommer till frågor som handlar om det som kopplar an till Coronakommissionens kritik – och, återigen, till hela den kritik som vi ser och som vi alla nu riktar – är det viktigt att vi gemensamt, Acko Ankarberg Johansson, håller i äldreomsorgsfrågorna framöver. Det kommer nämligen inte att gå vare sig på ett år eller på tre år att se till att personalen där får fasta tjänster, får heltid, slipper delade turer, får en ökad status och faktiskt får möjlighet att utbilda sig till undersköterska samt möjlighet att lära sig det svenska språket om det finns brister där.

Det finns mycket som inte handlar om ett klubbslag i denna kammare utan som handlar om attityder och om att olika nivåer faktiskt behöver hjälpas åt i detta. Jag tror framför allt att det handlar om att äldreomsorgen måste fortsätta att vara väldigt högt på agendan. Jag tycker mig märka hur omedelbart äldreomsorgen tappar i uppmärksamhet – det räcker några veckor, och sedan står i alla fall Acko Ankarberg Johansson och jag här, som ordförande i socialutskottet respektive socialminister. Låt oss hoppas att detta bådär gott för äldreomsorgen framöver.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2020/21:284 om den svenska coronastrategin

Anf. 15 Socialminister LENA
HALLENGREN (S):

Fru talman! Mikael Strandman har frågat mig om den svenska coronastrategin, som hittills till stor del

byggt på individuellt ansvarstagande, kommer att gå i en annan, mer bestämmande riktning i och med de ökade befogenheter den nya covid-19-lagen förväntas ge.

Regeringen och berörda myndigheter har sedan starten av pandemin vidtagit många åtgärder för att begränsa smittspridningen av covid-19. Precis som i de allra flesta länder har åtgärderna bestått av såväl rättsligt bindande restriktioner som råd och rekommendationer. Att enskilda personer har ett stort ansvar för att följa råd, rekommendationer och restriktioner gäller inte bara i Sverige utan i hela världen; det är avgörande för att man ska kunna trycka ned smittspridningen.

Det har funnits en bred politisk enighet om den svenska strategin, och en nära dialog har förts på veckovisa möten mellan riksdagens samtliga partiledare. Den politiska enigheten innebär också en tydlighet gentemot svenska folket om betydelsen av att följa råd och rekommendationer. Det breda politiska stödet för den svenska strategin var en viktig del i dess genomslag. Jag noterar också att interpellantens partikollega Mattias Bäckström Johansson senast i Svenska Dagbladet den 7 januari 2021 oroade sig för att regeringen skulle frågå strategin.

Den tillfälliga covid-19-lagen är ännu ett verktyg i arbetet med att hantera coronapandemin. Lagen trädde i kraft den 10 januari 2021. Med stöd av lagen har regeringen beslutat om en förordning som trädde i kraft samma dag. Förordningen innebär att bindande regler har införts på handelsplatser, gym- och sportanläggningar, badhus och platser för privata sammankomster. Reglerna innebär bland annat att dessa verksamheter måste begränsa antalet besökare på ett sätt som är säkert från smittskyddssynpunkt samt vidta vissa andra smittskyddsåtgärder för att undvika trängsel.

De regler som tidigare gällde enligt den så kallade förbudsförordningen om allmänna sammankomster och offentliga tillställningar har som en första åtgärd förts över till den nya förordningen. Som en förberedelse inför ett förbättrat smittläge finns behov av att ta fram nya förordningsbestämmelser avseende sådana verksamheter som utgör allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som tar större hänsyn till möjligheterna att bedriva verksamheterna på ett sätt som är säkert från smittskyddssynpunkt. Arbetet kommer att bedrivas löpande utifrån bedömningar av det rådande smittläget.

Regeringen ser den tillfälliga covid-19-lagen som ett viktigt verktyg för att se till att de restriktioner som gäller blir mer träffsäkra än vad ordningslagen har medgivit. Om så krävs kommer regeringen att på ytterligare sätt använda sig av den tillfälliga covid-19-lagen för att reglera områden där trängsel kan uppstå och där risk för smittspridning finns.

Anf. 16 MIKAEL STRANDMAN (SD):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Vilket samhälle är det bästa: det samhälle där medborgarna lyder lagen därför att de är dygdiga eller det samhälle där medborgarna lyder lagen därför att de

fruktar ordningsmakten? Jag tror att jag och ministern är överens om att det är den första typen av samhälle vi vill ha, och det är så Sverige traditionellt sett har fungerat de senaste 100 åren. Medborgarna i Sverige har ett stort förtroende för sina myndigheter och för landets ledning – i varje fall när det råder en krissituation har även personer med andra åsikter ett stort förtroende för landets ledning.

Det blir ju ett mycket trevligare samhälle, och det kostar mycket mindre. Det behövs inte en lika stor ordningsmakt och lika hårda straff om majoriteten av befolkningen faktiskt har en gemensam rättsuppfattning och en gemensam uppfattning om vad som är moraliskt rätt och riktigt och vad man ska följa.

I länder längre söderut i Europa har man inte samma förtroende för myndigheter och politiker, och där krävs det också mer ordningsmakt, hårdare straff och mer kontroll. Det är lite därför jag har ställt den här interpellationen.

Jag tror inte att enskilda statsråd och generaldirektörer, efter de avslöjanden som kom i mellandagarna, har varit superstora smittspridare. Det är inte därför jag har ställt den här interpellationen, utan jag har ställt den därför att jag tror att avslöjandena väldigt mycket skadade förtroendet för den strategi som vi har valt med ett individuellt ansvarstagande, förnuft och ett gemensamt bekämpande av pandemin. Det fick liksom ett avbräck.

Jag blev själv väldigt berörd när jag hörde statsministerns tal till nationen. Det kändes verkligen som att han talade till mig. Det var ett dramatiskt, allvarligt tal, men det var också ett ärligt tal – trodde jag då. Jag tänkte att det här var ju riktigt bra. Nu ska vi tillsammans verkligen följa de här rekommendationerna och anmodandena. Vi ska verkligen tillsammans bekämpa pandemin.

Alla svenska medborgare fick även ett sms från MSB. Där påpekades vikten av att försöka ställa in onödiga resor och att om man reste skulle man göra det isolerat och inte träffa några nya människor.

Ett tag därefter uppdagades att generaldirektören på MSB bara timmar efter packade väskorna och åkte till Las Palmas för tredje gången under hösten. Det uppdagades även att statsministern vid ett flertal tillfällen, hela tre tillfällen, var ute och rumlade runt i julhandeln och gjorde precis det som han hade sagt att vi inte skulle göra. Det statsministern hade sagt var ju: Ställ in, boka av eller skjut upp alla saker som du skulle vilja göra men som inte är nödvändiga. Att handla klockor, rakapparater och julklappar var ju verkligen någonting som vi alla hade fått höra att vi skulle undvika.

Jag tror att vi alla är överens om att vi vill ha kvar vår strategi, som bygger på individuellt ansvarstagande och en gemensam uppfattning om vad som är rätt och fel, så att vi tillsammans kan bekämpa pandemin. Hur ska ni göra för att återfå förtroendet hos befolkningen? Jag tror att det är väldigt skadat. Jag hoppas att ni har någon form av plan för detta.

Anf. 17 Socialminister LENA

HALLENGREN (S):

Fru talman! Låt mig gärna säga att strategin inte går ut på att människor bara frivilligt ska sköta sig. Det är inte den strategi som vi har valt, utan den handlar just om en kombination, precis som jag skrev i mitt skriftliga svar på interpellationen. Det finns delar där vi reglerar och där vi förbjuder, men det finns naturligtvis också områden där lagstiftningen inte når in.

Jag tror nog att Mikael Strandman kan vara överens med mig när det till exempel handlar om privata sammankomster och hur man ska kontrollera hur många man har i sitt eget hem. Det är en fråga om samvete och moral, men det är förstås också en fråga om att man ska ha kunskap, att man ska förstå hur viruset sprids och att man ska avhålla sig från det. Den andra delen handlar om arbetsplatser, där vi också vet att risken för smittspridning är stor. Det är skälet till att så många ombeds att arbeta hemma och skälet till att de offentliga aktörerna, myndigheterna, ska gå före och visa på det goda exemplet. Det är väldigt viktigt att få beskriva strategin på det sättet.

Jag tycker att Mikael Strandman kunde hålla sig för god för att beskriva det som att statsministern rumlade runt i julhandeln. Men jag tycker ändå att tonen ändå var väldigt resonerande. Jag tror att det är viktigt, för det är inte så att en strategi är fastslagen och inte går att ändra, utan en strategi är ju ett förhållningssätt, någonting att hålla sig i.

Precis som Mikael Strandman sa inledningsvis är det bra om man slipper all den där kontrollen och ordningsmakten. Jag tror verkligen inte att det är det som vi ska ha den svenska ordningsmakten till, och även om det vore så skulle faktiskt uppdraget vara dem helt övermäktigt. Det går på något sätt inte bara ut över ordningsmakten, utan successivt hamnar vi då i ett läge i samhället där vi ska övervaka varandra, ta bilder på varandra och anmäla varandra. Jag tycker att det skulle kännas väldigt olyckligt om det var där vi hamnade.

Om Mikael Strandman vill hänga upp hela elva månaders pandemihantering, strategi och agerande på det som uppdragades under juletiden, som jag tror att alla de som har blivit omnämnda har kommenterat, tycker jag nog ändå att man får ha lite proportioner, Mikael Strandman, när man talar om att förändra strategier.

Vi hade en utveckling under jul- och nyårshelgerna som jag tycker att hela svenska folket och alla verksamheter ska ta åt sig av. Jag hoppas verkligen att det är vårt gemensamma beteende som har gjort att vi nu förhoppningsvis har en lite mer positiv utveckling. Men om vi släpper på det och tänker att nu är det fritt fram, att jag kan strunta i de där restriktionerna som ingen kommer att se om jag bryter mot, är risken stor att vi kan få en ny uppgång. Där ska vi absolut inte hamna.

Bilden är inte att vi har fått en situation där människor inte känner förtroende för den svenska strategin. Men vi har ett läge i Sverige, liksom i övriga Europa, som man i andra länder kallar för pandemic fatigue, att

man faktiskt är ganska trött på pandemin. Det är det som vi kämpar mot nu.

De åtgärder vi behöver vidta kanske behöver se anorlunda ut, inte bara utifrån vad vi vet om viruset och vad som händer i vår omvärld utan också utifrån vad människor behöver för att orka upprätthålla ett beteende som gör att vi får rätt effekter.

Jag vill avsluta detta inlägg med att säga att det är viktigt att målsättningen är att vi ska få effekter i samhället av mindre rörelser, mindre trängsel, färre sociala kontakter och uppmaningar att i huvudsak umgås och ha nära fysisk kontakt med dem i det egna hushållet. Det är väldigt avgörande och kommer att vara det under lång tid framöver.

Anf. 18 MIKAEL STRANDMAN (SD):

Fru talman! Tack, ministern, för dina svar!

Jag tycker absolut inte att vi ska uppehålla oss vid det som har varit, utan jag tycker att vi ska se fram emot det som komma skall och hur vi ska göra.

Strategin bygger ju både på det individuella ansvarstagandet och den gemensamma rättsuppfattningen att vi tillsammans ska bekämpa pandemin. Sedan har vi naturligtvis också lagstiftning för att ”pointa” ut vissa viktiga saker.

Det framkom under mellandagarna även att finansministern hade varit uppe i Sälen och tagits på bar gärning i en skiduthyrningsaffär och att Morgon Johansson varit på mellandagsrea. Allt det som regeringen och framför allt statsministern hade uppmanat oss att inte göra åtlydde ni inte själva. Jag tror inte att någon av dem skulle vara en superspridare som har startat någon smittspridning. Det är teoretiskt möjligt. Men det var inte därför jag ställde min interpellation, utan jag ställde den därför att det är så pass viktigt att ni som leder landet och även cheferna för myndigheterna föregår med gott exempel och att befolkningen har förtroende för er.

Det var verkligen en tyst överenskommelse att det här gjorde ni bra och att vi ska följa det. Sedan kom det här avslöjandet. Vad ni än säger är jag övertygad om att det blev en förtroendekris. Jag har inte bara läst vad skribenter från vänster till höger skriver på ledarsidorna, utan det är även vad jag hör bland folk.

Jag ska citera vad Lena Mellin skriver i Aftonbladet: ”Men med vilken tyngd kommer nya kärva budskap att tas emot av medborgarna? I värsta fall med ett hånskratt. I bästa fall bara med väsentligt lägre trovärdighet än före julhandeln och Kanarieresorna. Jag känner mig själv lite rebellisk, faktiskt.” Det ligger ju lite i det här.

Jag tror att om vi ska återfå förtroendet för och kunna hålla fast vid den fina strategi som vi har med ett individuellt ansvarstagande och att vi tillsammans bekämpar pandemin måste det till någon form av ursäkt från regeringen, att man ber folket om att få förtroende än en gång och säger: Ja, det vi gjorde var förkastligt. Det var jättefel. Vi förstår att vi som företrädare för landet har ett speciellt ansvar. Om inte vi följer rekommendationerna kan vi inte heller begära att

någon annan gör det. Därför lägger vi alla kort på bordet nu. Vi framför verkligen ursäkten från hjärtat. Vi har en handlingsplan, och vi kommer att återupprätta förtroendet för MSB. Vi lovar er att det här inte kommer att ske igen. Vi kommer tillsammans med er tillsammans i landet att bekämpa pandemin.

Jag tror att det vore det bästa, så att vi kan få en nystart och få det effektiva verktyg som det faktiskt är att ha hela folket med oss. Då kan vi tillsammans bekämpa pandemin.

Anf. 19 Socialminister LENA
HALLENGREN (S):

Fru talman! Givet den interpellation som är inkickad förstår jag att Mikael Strandman har en helt annan agenda. Han förväntar sig i inlägg efter inlägg att jag ska kommentera enskilda statsråd eller kommentera oppositionsföreträdare som sitter i Spanien och kommenterar andra politiker som de tycker borde bete sig bättre. Jag tror att många säkert kan fundera över hur man har orkat i tio månader och om man har följt alla rekommendationer och restriktioner.

Om Mikael Strandman hade velat hade han kunnat lyssna till hur statsministern i ett flertal intervjuer har beskrivit att han förstår att det var oförsiktigt och att han kanske hade kunnat göra det på ett annat sätt. Men det är också viktigt att beskriva.

Det handlar inte bara om att följa rekommendationerna om att inte bidra till trängsel, utan man ska kunna förvänta sig att statsråd, företrädare och högt uppsatta föregår med gott exempel och gör mycket mer än så.

Om frågan ändå gäller det som står i interpellationen ”om den svenska coronastrategin, som hittills byggt till stor del på individuellt ansvarstagande, kommer att gå i en annan, mer bestämmande inriktning i och med de utökade befogenheter den nya covid-19-lagen förväntas ge” är mitt svar att vi inte har för avsikt att komma med en annan strategi. Jag hörde också Mikael Strandman säga att vi har en fin strategi – jag tror att det var det ordet som användes.

I valet 2022 kommer alla partier i den här kammaren, gissar jag, att begära nya mandat från väljarna med förhoppning om att få leda landet.

Jag har inget annat svar att ge när det gäller strategin än det som jag redan har gett: Det är en kombination av att följa rekommendationer och av det som man kan kalla frivillighet. Men jag tycker att det är fel ord att använda i fråga om rekommendationer från myndigheter. Dem förväntas vi följa. Regler för till exempel bullernivåer är också någonting som vi förväntas följa. Det kan i annat fall följas upp, och leda till ännu skarpare regler.

I våras fanns det åtgärder. De gav mycket bra effekt, lika bra effekt som åtgärder i många andra länder. Det var en otroligt tuff situation i början av pandemin när det gällde att försöka hejda den, med så lite kunskap om viruset som vi då hade. Vi hade en lång sommar och en tidig höst där vi under kanske längre tid än många andra länder slapp smittspridning. Det gjorde

eventuellt också att många kände: Det här har vi kanske nästan blivit av med. Är det möjligt?

Det var naturligtvis inte på det sättet. Precis som andra länder drabbas vi återigen och får vidta nya åtgärder. Så sent som i dag har jag tillsammans med statsministern, Folkhälsomyndighetens generaldirektör och ytterligare tre statsråd givit de besked som gäller för två veckor till. Vi är också tydliga med att även om vaccinationerna går bra, är igång och rullar ut över Sverige, betyder det inte att vi kommer att kunna släppa på åtgärder. Under en längre tid framöver kommer vi att behöva en stor acceptans och förståelse för det som görs och som var och en behöver göra.

Anf. 20 MIKAEL STRANDMAN (SD):

Fru talman! Tack, ministern, för dina svar!

Ministern får inte tro att jag har en annan agenda. Jag vill faktiskt att vi ska ha kvar det här verktyget. Jag hade verkligen förtroende för statsministern när han höll sitt tal till nationen. Jag vill att vi kan ha det igen.

Ministern får ursäkta, men jag har inte sett några direkta ursäkter. Statsministern var med i en intervju och sa att det inte var något folk där när han handlade. Men förmodligen var det inte något folk där när han handlade eftersom de flesta följde statsministerns rekommendationer. Det handlar inte om på vilket sätt han individuellt gjorde det här utan om en större sak än så. Våra företrädare måste föregå med gott exempel.

I veckan kom en Demoskopundersökning i Aftonbladet. Den visade att mindre än en tredjedel har förtroende för MSB, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Det är oroväckande med så pass låga förtroendesiffror för den myndighet som folk ska vända sig till vid en katastrof i samhället, om det händer någonting mer.

Jag tror alltså att ni har en del att jobba på här. Jag tror att det på något sätt skulle behövas en omstart. Kanske skulle ni komma med en form av handlingsplan för hur ni ska återupprätta förtroendet för MSB efter det som har hänt. Jag tror inte att det räcker att ni har sparkat Dan Eliasson för femtielfte gången, och att allt sedan ska vara bra. Jag tror att folk kanske ändå inte hade särskilt stort förtroende för honom. Men de hade stort förtroende för statsministern. Därför tror jag att det krävs någonting mer.

Tack för debatten!

Anf. 21 Socialminister LENA
HALLENGREN (S):

Fru talman! Myndigheten MSB ligger inte under mig. Jag har därför inte för avsikt att ge några ingående svar när det gäller det. Men jag tror att det är ganska uppenbart att det med en ny generaldirektör förstås följer en avsikt att hantera situationer på ett lite annat sätt. Men den frågan får gärna ställas till dem som har det ansvaret.

Mikael Strandman, riksdagsledamot för Sverigedemokraterna, säger att han haft fullt förtroende för statsministern under den här pandemin. Men när statsministern hämtade ut reservdelen till sin klocka raserades

det fullständigt, och Mikael Strandman kräver någon form av ursäkt.

Jag tycker att det är väldigt fint om det tidigare fanns fullt förtroende för statsministern. Att det så lätt raserades beklagar jag verkligen. Jag tror att Mikael Strandman skulle kunna titta på en del av de intervjuer som har gjorts där statsministern just förklarar, resonerar och beskriver på ett sätt som jag tycker är förtroendefullt. Jag vet inte om Mikael Strandman kommer att hålla med när han har tittat på dem.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2020/21:293 om rullstolsgarage

Anf. 22 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Lars Beckman har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning får tillgång till rullstolsgarage när nu Högsta förvaltningsdomstolen har gjort en annan tolkning av lagens förarbeten än vad som var fallet när jag svarade på den skriftliga frågan. Lars Beckman har också frågat om jag ska ta initiativ till att ändra lagstiftning och när detta kan vara på plats och slutligen om jag för en dialog med SKR för att säkerställa en kortsiktig lösning på problemet.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet är att bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas. Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att stärka stöden till personer med funktionsnedsättning, vad gäller både personlig assistans och bilstöd.

Lagen om bostadsanpassningsbidrag har till syfte att genom bidrag till anpassning av bostäder ge personer med funktionsnedsättning möjlighet till ett självständigt liv i eget boende. Bostadsanpassningsbidrag lämnas för att anpassa och komplettera fasta funktioner i och i anslutning till en bostad.

Hälso- och sjukvårdshuvudmännen ska erbjuda hjälpmedel till personer med funktionsnedsättning. I det aktuella fallet har sjukvårdshuvudmannen bedömt att den enskilde har behov av en elrullstol. Den typ av förvaring som har bedömts vara lämplig för att skydda hjälpmedlet mot väder och vind bedömdes dock av domstolen inte vara en sådan anpassning som bostadsanpassningsbidrag kan utgå för. Det är olyckligt om konsekvensen blir att den enskilde inte kan ta emot det hjälpmedel som han eller hon har behov av.

Jag kommer att undersöka frågan närmare, hur behov av rullstolsgarage kan tillgodoses. Dialog med Sveriges Kommuner och Regioner kan vara en bra början. Det är angeläget att det inte finns juridiska hinder som försvårar för personer att ta emot hjälpmedel.

Jag utgår också från att kommuner och regioner ser över vilka möjligheter som finns inom ramen för annan lagstiftning att stödja enskilda som har behov av hjälpmedel så att de också får förutsättningar för att ta emot dem.

Anf. 23 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Den som har en funktionsvariation och behöver samhällets stöd har haft en svår och tuff tid sedan 2014. Tusentals personer har förlorat sin personliga assistans enligt LSS, och ytterligare tusentals kommer att förlora sin personliga assistans, enligt regeringens egen budget. Den som behöver få sin bil handikappanpassad har också fått se kraftiga försämringar.

Nu har det alltså kommit ny statistik om bostadsanpassning och bostadsanpassningsbidraget. Det har minskat kraftigt i Sverige, enligt Branschföreningen Svensk Bostadsanpassning. Efter den här interpellationsdebatten ska ministern få deras rapport *Allt svårare att få bostadsanpassning – intention eller oavsiktlig konsekvens av den nya lagen?*

Lagen förändrades 2018. Syftet var inte att på något sätt försämra, i alla fall inte som jag uppfattade det; frågan hanterades i mitt utskott. Idén var att förbättra eller förenkla lagstiftningen. Konsekvenserna har blivit dramatiska där ute. Jag kan ta några rubriker som exempel.

Sveriges Radio P4 skriver: ”Pers eget hem blev hans fängelse”. Det handlar om en man som sitter i rullstol och som inte får de anpassningar han behöver. Han kommer inte ut.

Det handlar vidare om Tommy som flyttade från Dalarna till Gävleborg. Han har en elrullstol, och i Dalarna hade han ett rullstolsgarage. Han behöver ett sådant, men får inget. Hans mobilitet försämras kraftigt.

Det handlar också om William i Gävle som nekas en dörröppnare. Där säger samhällsbyggnadsnämndens ordförande Daniel Olsson – partivän till statsrådet Lena Hallengren – att ”lagstiftningen är väldigt tydlig med vad kommunen kan ge bidrag för, men också vad man inte kan ge bidrag till. Det här är en sak som man verkligen kan tycka att han borde få bidrag för, men ska han det så måste det till en lagändring.”

Vi har hamnat i en absurd situation: En person har rätt till en permobil, som kan vara ett livsavgörande hjälpmedel, men samtidigt kan personen inte förvara sin permobil. Regionen säger då – naturligtvis med all rätt – att produkten är så värdefull att om man inte kan förvara den någonstans kan regionen inte ge den till personen i fråga.

De senaste 25 åren har man löst detta med ett rullstolsgarage. Det är en mobil, portabel historia som kostar runt 50 000 kronor för individen. Alla är överens om att dessa behövs. Men nu kom en dom den 23 december som säger att kommunerna har tolkat lagen rätt, det vill säga att man enligt gällande lag inte ska ge rullstolsgarage som hjälpmedel.

Det betyder att det finns väldigt många personer varav många äldre som har jobbat och betalat skatt hela

sitt liv, men när de på livets äldre dagar behöver samhällets stöd får de helt plötsligt inte det. Om jag ska vara riktigt ärlig tror jag att individen struntar i vem som betalar rullstolsgaraget – om det är regionen eller kommunen. Men i 25 år har det betalats via bostadsanpassningsbidraget.

Därför kan jag tycka att statsrådet svar möjligen är något defensivt. I och med de allvarliga signaler som har kommit om att lagstiftningen inte fungerar hade jag önskat att statsrådet hade kommit hit till kammaren och sagt: Självklart ska vi mycket snabbt göra en översyn av lagstiftningen så att William, Tommy, Per och alla andra kan få leva det liv som intentionen är i statsrådets svar, nämligen att alla människor har rätt att leva samma liv som vi andra.

Anf. 24 Socialminister LENA

HALLENGREN (S):

Fru talman! Det finns naturligtvis olika bilder av hur området har utvecklats. Jag vill gärna kommentera detta med assistans och bilstöd som egentligen inte var den fråga som interpellanten ställde, men den kom upp i hans anförande här.

Jag förstår inte varför Lars Beckman beskriver förändringar av bilstödet som en försämring. Tvärtom har vi försökt åtgärda försämringar som har uppstått tidigare. Den proposition som lades fram 2019/20 handlade om att öka ändamålsenligheten så att enskilda inte ska behöva köpa till exempel alltför stora bilar. Man ska också kunna öka möjligheten att anpassa bilen utifrån den enskildes behov. Detta är förbättringar som är inskrivna i den här lagstiftningen.

Sedan händer saker hela tiden, och det är därför vi står här nu och har gjort det tidigare. Vi skapar en lagstiftning och har vissa intentioner, men sedan dömer domstolen inte alltid därefter. Det är inte bara beklagligt utan också svårt att hantera. Det är ju en sak när man gör något medvetet så att det blir en försämring. Då kan man ändra tillbaka om det inte blev så bra. Men när man faktiskt inte har gjort det?

Det för mig in på det som handlar just om bostadsanpassningsbidraget. Det kan finnas en och annan som möjligen lyssnar på debatten som inte vet vad bostadsanpassningsbidrag är. Det är ett bidrag som har funnits ända sedan 60-talet. Det är alltså inget nytt bidrag som någon har lagt fram och konstruerat dåligt, utan det har funnits under lång tid. Det finns till för att man ska kunna anpassa bostaden. Syftet är att den enskilde ska kunna äga den anpassning som är gjord.

Senare har en lagändring gjorts, vilken Lars Beckman tog upp. Han beskrev den inte som att den hade försämrats något, utan man ville kodifiera praxis. Det var meningen att kommunen helt enkelt skulle kunna göra hela åtgärden så att man inte bara fick ett kontantbidrag. Man skulle också kunna få en begagnad åtgärd eller anpassning, och det är väl inte oklokt att man ska ha möjlighet till återanvändning.

Det behöver heller inte vara en bostadsanpassning bara för den som äger själva bostaden. Man bor kanske med någon annan och äger inte själv bostaden.

Bidraget ska gå till den som har behovet. Möjligheten ska också finnas för en fastighetsägare att överta rätten till anpassning, till exempel när det finns flera i samma hus som kan dra nytta av samma anpassning. Det är naturligtvis en bra idé i så fall.

Men sedan kom den dom som Lars Beckman hänvisar till, och den kom den 23 december. Får jag kalla det väldigt nyligen? Den är inte riktigt färdiganalysrad.

Det viktiga är att kommunerna har haft ansvar för bostadsanpassningsbidraget sedan 60-talet. Ingenting har gjorts i lagen som säger att de inte längre ska ta detta ansvar. Därför tycker jag att Lars Beckmans idé om en dialog med Sveriges Kommuner och Regioner är god. Det är inte givet att omedelbart säga att vi enkelt kan lösa något som har varit ett kommunalt ansvar för att se till att en anpassning som riktar sig till den enskilde sker – det finns för övrigt även andra bostadsanpassningar.

Det vore väl alldeles utmärkt om kommunerna kan se om det finns andra delar av våra regelverk där detta kan tillgodoses. De kan kanske se vilka slags förändringar som behöver göras för att detta ska klarläggas.

Lars Beckman och jag är inte alls oöverens om att den som behöver ett hjälpmedel ska få detta. Men det gäller också nästa ände. Annars blir det ett moment 22. Man får hjälpmedlet, men man får inte hjälp att förvara det. Jag håller med om att det här är orimligt på alla sätt och vis. Men jag kunde inte komma hit i dag och ha med mig en lösning eller en färdig utredning om detta.

Jag tror att en dialog med SKR är väldigt viktig i detta sammanhang. Det här ligger på det kommunala bordet. Jag tycker inte att man har rätt att helt enkelt bara säga: Nu behöver vi inte göra det där längre. Det är tvärtom jätteviktigt att ta sig an detta nu.

Anf. 25 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Vi är helt överens om att bostadsanpassningsbidraget har funnits länge och är en del av det svenska generella välfärdssystemet. För många personer är det direkt livsavgörande. Det kan vara livsavgörande för att man till exempel ska kunna bo kvar hemma. De tre exempel som jag räknade upp, bland annat med Per som inte kan ta sig ut ur sitt hus, ter sig närmast som en förnedring.

Fru talman! Verkligheten är att de kommunala anslagen för bostadsanpassning har minskat sedan 2015 med ungefär 25 procent, alltså en fjärdedel. I många kommuner är det en dramatisk nedgång, och efter den nya lagstiftningen från 2018 har det skett en dramatisk dramatisk nedgång. Precis som jag och statsrådet är överens om fanns det ur i alla fall Moderaternas perspektiv ingen ambition alls att dra ned på eller försämra bostadsanpassningsbidraget.

Nu ser vi dock konsekvenserna av det när till exempel partivänner till statsrådet i Gävle säger: Nej, vi tänker inte bevilja den här bostadsanpassningen, för det tillåter inte lagen. När samhällsbyggnadsnämndens ordförande säger att det krävs en lagändring är det

naturligtvis en signal till mig som riksdagsledamot att tillsammans med mina partivänner ta ett utskottsinitiativ, om regeringen inte agerar. Det är också en signal till regeringen att agera.

I detta finns en stor jämställdhetsfråga. Det handlar om vilka som får rullstolsgarage, som interpellationen egentligen handlar om. Ofta är det de som bor i flerbostadshus och i lägenhet. För den som bor i egen fastighet är det sannolikt lättare att förvara permobil, som det handlar om. Den kan också få en fast utbyggnad av fastigheten till en väsentligt högre kostnad än vad ett rullstolsgarage kostar.

Men den som bor i lägenhet, fru talman, har inte samma möjlighet. Om man bor i en tvåa i ett område i till exempel Timrå kan man inte förvara permobil någonstans. Man får inte ställa den i trapphuset. Av säkerhetsskäl är det strikt förbjudet. MSB, räddningstjänsten och Boverket säger alla att det är helt otillständigt; man får inte göra det. Det finns tyvärr dock kommunala bostadsbolag som ser mellan fingrarna med det här, men man får alltså inte göra det.

Vi har hamnat i en situation där en äldre person som behöver en permobil och har rätt att få en sådan utskrivna men kan inte ta emot den för att det inte finns någonstans att förvara den. Detta är en fråga som är här och nu. För mannen i Hofors som de närmaste dagarna kommer att få sin permobil fråntagen på grund av att han inte kan förvara den någonstans är det en fråga om här och nu. Det är inte fråga där man kan säga: Vi vill se det så småningom.

Jag kan förstå att statsrådet har haft julleddigt och naturligtvis inte har agerat på en dom som kom den 23 december, särskilt inte då statsrådet den 16 december trodde att lagen medgav att man skulle få rullstolsgarage. Det framgick av det skriftliga svaret till mig att förarbetena tillät det. Men här har alltså Högsta förvaltningsdomstolen tolkat lagen på så vis att kommunerna tyvärr har tolkat lagen rätt, om jag får uttrycka det så.

Det spelar ju ingen roll vad jag och statsrådet står här och tycker, utan det som gäller är naturligtvis vad lagen säger. Nu har den högsta instansen tyvärr konstaterat att de kommuner som nekar svårt sjuka människor runt om i landet att få en bostadsanpassning eller ett rullstolsgarage har tolkat lagen rätt. Då krävs det ett mycket snabbt initiativ från regeringen. Lagstiftningen i sig finns ju. Jag tror att smärre korrigeringar i lagstiftningen kommer att lösa frågan.

Jag skulle vilja fråga statsrådet: Avser statsrådet att vidta åtgärder för att väldigt snabbt se över lagstiftningen och komma till riksdagen med en proposition?

Anf. 26 Socialminister LENA
HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag tror inte att Lars Beckman ska överdriva min julleddighet.

Detta är absolut en jämlikhetsfråga; det slår mig omedelbart när jag tar del av domen och Lars Beckmans interpellation. Problemet uppstår inte för den

som redan har ett garage vid sidan av villan. Det inser vi båda två.

Jag tycker dock inte att Lars Beckman ska göra det här till för mycket av en partipolitisk fråga, när vi står här och är rätt överens. Men det är möjligt att socialdemokratiska kommunpolitiker kan räkna med Lars Beckmans stöd i alla lägen. Det är väl ett bra besked här och nu.

Jag tror inte att jag kan prata i tre minuter och 15 sekunder till – min återstående talartid i detta inlägg – om någonting som vi faktiskt är överens om. Men jag tror inte att Lars Beckman har helt rätt i att det bara skulle vara fråga om smärre korrigeringar som omedelbart kan komma tillbaka till riksdagen i en proposition.

Jag tror att det står i mitt svar att detta är någonting som vi måste titta vidare på. Det här är en väldigt olycklig situation. Men det faller på kommuner och regioner att se till att man inte bara beviljar ett hjälpmedel utan förstås också beviljar ett hjälpmedel som kan användas.

Jag vet inte vad vi ska använda för uttryck – moment 22 är det i alla fall alldeles självklart att det är. Så kan vi inte ha det. Det är därför jag i mitt interpellationssvar sa att dialogen med SKR känns väldigt angelägen. Vi måste se vad vi har för vägar fram. Frågan är om det behövs lagstiftningsändringar och smärre korrigeringar för att uppnå något väldigt specifikt. Det är ju inte så att bostadsanpassningslagen bara räknar upp en massa saker och att vi sedan gör ett tillägg gällande någonting som i dag saknas. Det är inte riktigt så den är konstruerad.

Vi behöver titta på detta. Jag tror att SKR är första instans. Det är väldigt viktigt. Jag tror också att det är bra att staten inte alltid tar över det som kommunen inte kan lösa utan gör ett försök att se till att kommunen löser det som så uppenbart är dess uppdrag. Jag har svårt att tro att de skulle svara nej på frågan om det borde åligga dem. Frågan är vad de har för andra regelverk och möjligheter. Det är inte heller så att de har blivit fråntagna några ekonomiska resurser, så att de inte har råd att betala det här. Det finns inga sådana ursäkter.

Vi behöver helt enkelt titta närmare på frågan. Jag har för avsikt att göra det tillsammans med Sveriges Kommuner och Regioner.

Anf. 27 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Det är alldeles utmärkt att vi är helt överens. Och statsrådet har hela departementets befogenheter. Statsrådet har hela makten i frågan och initiativrätten i frågan. Då är det bara att agera.

William säger till P4 Gävleborg: ”De diskriminerar min rätt till att starta ett eget liv.” Det är verklighet. Varje dag när William kommer hem med sina matkassar och inte kan öppna dörren själv kommer det att vara en väntan på att statsrådet agerar. För varje person som fått sin ansökan om bostadsanpassning i form av rullstolsgarage avslagen är det just i dag i denna sekund en väntan på statsrådet. För varje äldre som sitter kvar i

sin lägenhet och inte kan få en permobil utskrivna på grund av att regeringen inte agerar kommer det att vara en lång väntan på statsrådet.

Det handlar om människovärdighet. Det handlar om mobilitet. Det handlar om att visa respekt för dessa människor, som har rätt att leva samma liv som vi andra.

Jag skulle gärna vilja fråga statsrådet: När kan vi, med den information som statsrådet har just nu, förvänta oss att William kan få en dörröppnare installerad, så att han kan leva ett liv? När kommer den äldre kvinnan i Timrå att kunna få sitt rullstolsgarage, som gör att hon inte behöver sitta fången i sin lilla tvåa? Vad har statsrådet för tidsplan? När kommer det att hända någonting som gör skillnad för alla de människor med funktionsvariationer som behöver samhällets stöd och hjälp?

Tack för en bra debatt!

Anf. 28 Socialminister LENA
HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag tackar Lars Beckman för samtalet, debatten, diskussionen. Jag tycker att det är väldigt konstruktivt av honom att uppmärksamma frågan och lyfta fram den på det här sättet i kammaren.

Jag hoppas att Lars Beckman också har förståelse för att lagstiftningen gällande bostadsanpassningsbidraget inte ändras i en handvändning. Men detta är en fråga som mycket tydligt åligger kommunerna. Att man skulle skylla på lagstiftningen och inte kunna hitta andra möjligheter vill jag inte riktigt tro. Om det bara är så att vi ska invänta lagstiftning tar det tid, även om Socialdepartementets tjänstemän, som arbetar mycket hårt, inte bara med pandemin utan även med allting annat, skulle kunna ta sig an också detta. Riktigt så enkelt är det inte att bara ändra i en lagstiftning när man har en specifik del som man skulle vilja få tillgodosedd.

Dialogen måste nu föras med Sveriges Kommuner och Regioner. Det är där ansvaret ligger för att utfärda hjälpmedel och se till att man inte delar ut ett hjälpmedel till någon som inte kan ta emot det.

Jag hoppas att inte frågan också handlade om när någon ska få en dörröppnare installerad. Så jag har inte upplevt frågan, utan jag uppfattade att Lars Beckman nämnde det som ett exempel.

Det här är en väldigt specifik fråga, och vi ska försöka hantera den. Men jag tror att det görs bäst tillsammans med Sveriges Kommuner och Regioner.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.26 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

§ 10 Frågestund

Anf. 29 TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av finansminister Magdalena Andersson, miljö- och klimatminister Isabella Lövin, socialminister Lena Hallengren och kultur- och demokratiminister Amanda Lind.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Finansminister Magdalena Andersson besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Arbetslösheten bland utrikes födda

Anf. 30 HELENA BOUVENG (M):

Herr talman! Arbetslösheten i Sverige är den högsta på 23 år. Orsaken stavas inte enbart covid-19, även om svensk ekonomi på ett allvarligt sätt har påverkats av pandemin, vilket har bidragit till att arbetslösheten har skjutit i höjden. Även före pandemin låg Sverige i bottenkiktet vad gäller arbetslösheten, trots regeringens löfte om EU:s lägsta arbetslöshet.

Arbetslösheten är särskilt hög bland utrikes födda. I en ny rapport fastslås att minst 600 000 invandrare i arbetsför ålder i dag saknar egen försörjning. Integrationsmisslyckandet i Sverige är minst sagt omfattande, och därför undrar jag, finansministern: Vilka konkreta åtgärder vidtar finansministern och regeringen utöver utbildningsinsatserna för att fler utrikes födda ska komma i arbete?

Anf. 31 Finansminister MAGDALENA
ANDERSSON (S):

Herr talman! Regeringen har vidtagit ett flertal åtgärder för att fler utrikes födda ska komma i arbete och för att fler ska söka sig ut på arbetsmarknaden. En av de första och viktigaste åtgärderna vi vidtog var att avskaffa vårdnadsbidraget, som gjorde att många utrikes födda kvinnor inte ens sökte sig ut på arbetsmarknaden. Vi har också gjort om föräldraförsäkringen på ett sådant sätt att fler utrikes födda kvinnor ska komma ut på arbetsmarknaden.

Det är viktigt att många söker sig ut och deltar på arbetsmarknaden. För att man sedan också ska komma i arbete är de rekordstora utbildningsinsatser som regeringen har gjort en viktig del, men vi har också byggt ut arbetsmarknadspolitiken. Extratjänster är ett exempel på ett område där många utrikes födda kvinnor kommer i sysselsättning. Vi har också nystartsjobb, som har funnits under en längre tid, som vi vet att utrikes födda män kan ta del av.

Det är några exempel på de åtgärder som vi har vidtagit. De stora och omfattande insatser vi har gjort för att fler ska anställas i offentlig sektor kommer dessutom alla, hela svenska folket, till del, antingen som anställda eller som brukare.

Anf. 32 HELENA BOUVENG (M):

Herr talman! Att fortsätta med dagens politik lär inte leda till förbättringar. Vi kan konstatera att vi har 600 000 utrikes födda som saknar egen försörjning. Tvärtom riskerar den förda politiken snarare att leda till en inhuman situation för många utrikes födda med stor risk för ett livslångt bidragsberoende och permanent utanförskap i sitt nya land.

I M-kommuner kan vi se att krav på motprestationer för att erhålla bidrag och sänkta skatter leder till ett minskat utanförskap. Är finansministern beredd att följa dessa goda exempel?

Anf. 33 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Ska vi följa Moderaternas exempel? Jag kan stilla påminna om att nu, mitt under en pågående pandemi och en av de största ekonomiska kriserna som vi har haft sedan 30-talet, är sysselsättningsgraden högre än när Moderaterna satt i regeringsställning. Ska vi då följa Moderaternas exempel? Nja, jag tycker att det är bra att så många som möjligt arbetar, och då är det uppenbart att det är Stefan Löfven som vi ska följa.

Klimateffekten av nedstängda kärnkraftverk

Anf. 34 MARTIN KINNUNEN (SD):

Herr talman! De senaste veckorna har vi haft det lite kallare. Det har inte varit extremt kallt på något sätt, men det har i alla fall varit minusgrader över hela landet. Det som har blivit extra tydligt nu när ytterligare kärnkraft stängs ned är hur små marginaler det finns när det gäller vår självförsörjning av el. Det är faktiskt så att det inte alltid blåser.

Det här har lett fram till att Sverige vid åtskilliga tillfällen under de senaste veckorna har varit nettoimportör av el – importör av smutsig, fossilt framställd el från Danmark och Polen, där kraftverken har ökat produktionen för att möta den senaste tidens ökade efterfrågan.

Min fråga är: Hur ser klimatministern på de negativa effekter för utsläppen som nedstängningen av kärnkraften får?

Anf. 35 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, Martin Kinnunen, för frågan!

Sverige har alltid under enstaka dagar eller timmar importerat el från andra länder. Det är fortfarande så. Trots att vi nu ser hur den ena reaktorn efter den andra tas ur drift på grund av sin höga ålder och de stränga säkerhetsbestämmelser som finns för reaktorer inom EU är Sverige en stor nettoexportör av el till

kontinenten och till våra grannländer – till och med till vårt grannland Finland, som ju satsar på en utbyggnad av kärnkraft som kostar väldigt mycket och som är väldigt fördröjd.

I Sverige ser vi däremot en mycket stor utbyggnad av vindkraft, förnybar el, som gör att vi har ett rekordstort överskott av el som vi exporterar till vårt närområde, vilket är bra för klimatet.

Anf. 36 MARTIN KINNUNEN (SD):

Herr talman! En företrädare för Naturskyddsföreningen twittrade förra veckan ut följande: ”Vill du göra en klimatsats idag? Minska din elanvändning något. Just nu har hela Sverige väldigt höga elpriser och importerar smutsig kolkraft från Polen.”

Från att kunna räkna med i princip fossilfri el i Sverige måste vi nu förlita oss på smutsig el från Polen och Danmark när det blir kallt. Det här är en effekt av regeringens politik.

Från Sverigedemokraternas sida skulle vi hellre ha sett att reaktorerna i Ringhals hade kunnat drivas vidare än att man skulle behöva oroa sig för klimatutsläpp när man sätter på dammsugaren.

Anf. 37 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Det stämmer helt enkelt inte att Sverige har ett ökat beroende av import av kolkraft, utan vi exporterar förnybar el till vårt närområde. Att vi nu ser en stängning av kärnkraftverken handlar om att de är föråldrade. Det finns ingen ekonomi, vilket ägarföretagen själva har konstaterat, i att investera i nya reaktorer. Då är investering i förnybar el det som är framtiden.

Riktlinjer för idrottsarrangemang

Anf. 38 CATARINA DEREMAR (C):

Herr talman! Jag vill vända mig till kultur- och demokratiminister Amanda Lind. Min fråga rör idrotten.

Vi har en fantastisk bredd och en imponerande elit i vårt land. Allt från vasalopp och maraton till barn- och ungdomscupen i den lilla föreningen har betydelse, inte minst för folkhälsan.

När det gäller de stora motionsarrangemangen hade arrangörerna hoppats på tydliga riktlinjer för utomhusaktiviteter i pandemilagen, men det kom inte några sådana. Nu är man fortfarande hänvisad till lokala och regionala myndigheter som i sin tur saknar riktlinjer. Ideella föreningar behöver fatta beslut inom kort om de ska kunna genomföra årets evenemang, som är helt avgörande för föreningens ekonomi och fortlevnad.

När avser regeringen att komma med riktlinjer som ger Idrottssverige besked om man kan genomföra evenemang under 2021?

Anf. 39 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Tack, Catarina Deremar, för frågan!

Först vill jag säga att jag helt instämmer i beskrivningen av vikten av vår levande och breda idrottsrörelse i hela Sverige och hela dess ekosystem – allt från barnidrotten till elitverksamheten, de breda motionsloppen och den mångfald av aktiviteter som svensk idrottsrörelse står för i alla åldrar.

Vi har på olika sätt sett till att stötta idrottsrörelsen under pandemin, bland annat ekonomiskt, senast med ytterligare drygt 300 miljoner för tiden fram till och med februari.

Den nya pandemilagen ger oss möjligheter till en mer träffsäker reglering. Nu är vi fortfarande i ett allvarligt smittläge. För att pandemilagen skulle kunna börja gälla med en ny förordning redan den 10 januari fick vi prioritera det som behövde in i lagen och regleras. Men vi har sagt att vi nu kommer att jobba vidare med att ta fram fler förordningar för att möjliggöra mer träffsäkra lösningar framåt när smittläget ser bättre ut, och vi har en nära dialog med idrottsrörelsen om detta.

Anf. 40 CATARINA DEREMAR (C):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Jag vet att föreningar som arrangerar stora evenemang har tagit fram protokoll för hur deras evenemang ska kunna genomföras coronasäkert. Men om regeringen inte i tid hinner komma med besked om träffsäkra lösningar, som ministern säger, undrar jag: Kommer ministern att medverka till att föreningarna kompenseras för den uteblivna inkomstkällan, som är betydande för kommande verksamhetsår?

Anf. 41 Kultur- och demokratiminister
AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Ja, vi vet att idrottsrörelsen har ett väldigt ambitiöst arbete med hur detta skulle kunna genomföras. Man har också en nära dialog med Folkhälsomyndigheten och, löpande, med departementet. Vi får återkomma om det.

Men sedan vill jag säga att vi i regeringen, tillsammans med budgetsamverkspartierna, verkligen har visat att vi har varit beredda att stötta idrottsrörelsen. Vi har svarat upp mot deras önskemål hela 2020 och kommer att fortsätta föra en diskussion, naturligtvis även om de ekonomiska konsekvenserna, under 2021.

Informationskampanj om vaccination

Anf. 42 KARIN RÅGSJÖ (V):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Lena Hallengren. Vi är sedan mars 2020 helt gastkramade av pandemin, oro, sjukdom och död. Därför är vaccinet ljuset i tunneln för oss alla.

Vaccinet rullar nu in från EU. Man har beslutat om detta i EMA. På nationell nivå krävs det då en större informationsinsats, en mer offensiv informationsinsats, som möter den oro som finns runt vaccinet. Vaccinmotståndet är ganska grasserande på vissa håll. Många undrar över godkännandet av vaccinet, hur det har testats och så vidare – you name it.

När kommer det en större informationsinsats för vaccinering mot covid-19? Det behövs.

Anf. 43 Socialminister LENA
HALLENGREN (S):

Herr talman! Tack så mycket, Karin Rågsjö, för frågan! Ja, det är precis som Karin Rågsjö beskriver det. Vaccin är verkligen ljuset i tunneln, även om jag vill betona att tunneln är ganska lång. Vi vet faktiskt inte vilka effekterna kommer att bli och hur snabbt vi kan lätta på olika åtgärder, men det är klart att det verkligen känns som ljuset.

Det pågår naturligtvis redan nu en informationskampanj som riktar sig specifikt till dem som berörs, till dem som nu behöver vaccinera sig. Folkhälsomyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, länsstyrelser och förstås Sveriges Kommuner och Regioner arbetar med att ta fram information.

Jag tror att det är viktigt att komma ihåg att det människor undrar är: När får jag vaccinera mig, och hur ska det gå till? Vi måste vara lite närmare den tiden för att kunna svara på den frågan. Detta vet man inte exakt än. Man håller på att bygga upp detta. Det är egentligen framåt april, maj och juni som den stora delen av befolkningen ska vaccinera sig. Då måste man kunna svara på alla de frågorna. Man måste också känna sig trygg med vilka vacciner som blir godkända och hur leveranserna ser ut.

Anf. 44 KARIN RÅGSJÖ (V):

Herr talman! Statsrådet! Jag tror att vi skulle behöva en mer massiv informationsinsats. Vi kan redan nu se att det finns ett vaccinationsmotstånd, exempelvis inom äldreomsorgen. Det måste man bemöta, liksom de fake news som finns på sociala medier runt vaccinet.

Något som skulle kunna motivera människor till vaccination skulle kunna vara ett vaccinationspass, för jag tror att fler länder i Europa kommer att kräva det. Vet statsrådet något om hur det går med vaccinationspass?

Anf. 45 Socialminister LENA
HALLENGREN (S):

Herr talman! Det var många frågor i en. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap tittar naturligtvis på frågan om desinformation. Det är allvarligt i sig. När det gäller vaccinationsintyg är det något som WHO, EU och, förstås, Sverige tittar på. Vi återkommer om det.

Det är förstås extra viktigt att informera grupper i utsatta områden där man vet att det finns risk för en lägre vaccinationsgrad. Men jag vill understryka att man inte bara kan gå ut och säga: Nu finns det vaccin. Jag tror att folk vet det. Det man vill ha svar på är förstås: Vilket vaccin får jag? När får jag det? Hur får jag det?

Alla de svaren går inte att ge än till alla grupper i Sveriges befolkning.

Tidsplanen för vaccination

Anf. 46 ACKO ANKARBERG
JOHANSSON (KD):

Herr talman! Hittills har vi vaccinerat ungefär 147 000 personer i Sverige, och det har fungerat väl i hela landet. Varje vaccination är viktig, och vi vill att så många som möjligt ska ta vaccinet.

Den danska statsministern har meddelat att Danmark förbereder sig för att vaccinera 100 000 personer om dagen när de har tillräckligt med vaccin.

I Sverige har regeringen meddelat att alla ska erbjudas vaccin senast vid halvårsskiftet, förutsatt att vaccinet kommer till Sverige som planerat. Det innebär att vi i den fas som med fog kan kallas massvaccinering behöver vaccinera i storleksordningen 140 000 personer om dagen, vardag som helg.

Bedömer socialministern att vi kommer att klara det, under förutsättning att vaccinet levereras som det ska?

Anf. 47 Socialminister LENA
HALLENGREN (S):

Herr talman! Alla eventuella frågeställningar och funderingar kring varför Sverige inte vaccinerar fortare – och så jämför vi med ett annat EU-land – är ganska irrelevanta, om jag får använda uttrycket. Vi får lika mycket vaccin, relaterat till vår befolkning. Till en början – vi har nu vaccinerat i tre veckor – sparade en del i regionerna dos två. Det gör man inte längre. Detta är sannolikt förklaringen till att det ser lite olika ut, bland annat i Sverige och Danmark.

Jag vill lugna alla och säga att det verkligen rullar på i Sverige. Vi kan titta på en del andra EU-länder som har väldigt stora problem med att få ut vaccinet.

Frågan var egentligen: Hur klarar vi det andra kvar-talet, april till och med sommaren? SKR gjorde ett väldigt intressant räkneexempel – det kan förstås var och en göra själv. Om 12 ½ miljon doser ska fördelas på tolv veckor är det ungefär 1 miljon i veckan. En van sjuksköterska kan vaccinera, i underkant, 60 om dagen. Då kommer man kanske att behöva lite drygt 3 000 sjuksköterskor som gör detta på heltid. Svaret är: Ja, bedömningen är att den kapaciteten finns.

Anf. 48 ACKO ANKARBERG
JOHANSSON (KD):

Herr talman! Tack, socialministern, för svaret! Det intressanta är kanske inte den första perioden. Jag känner också ett lugn i att regionerna klarar det, och det är förhållandevis säkra saker man gör nu. Det stora problemet är maj och juni, när vi får de större leveranserna och när vi just ska klara det som kommer att vara en massvaccinering.

Även om regionerna har ett ansvar enligt avtal måste regeringen ytterst försäkra sig om att vi klarar av att göra de vaccinationer som vi behöver göra. Målet är att det ska vara klart före den sista juni. Klarar vi det?

Anf. 49 Socialminister LENA
HALLENGREN (S):

Herr talman! Jag tackar, återigen, för frågan. Jag svarar samma sak. Det är klart att april till juni är en ansträngning. Det är Sveriges Kommuner och Regioner som organiserar själva vaccinationerna. Statens ansvar är klargjort i och med den överenskommelse som vi har med Sveriges Kommuner och Regioner. Det handlar om att betala för vaccinet, att leverera ut det och att hjälpa till med information och allt annat stöd. Men den faktiska injektionen i armen på någon ansvarar regionerna för. Deras samlade uppfattning är att de klarar detta.

Rätten till personlig assistans

Anf. 50 BENGT ELIASSON (L):

Herr talman! Min fråga går också till statsrådet Lena Hallengren, men den gäller ett annat ämne.

Det är ett problem att personer inte beviljas personlig assistans i den utsträckning som behövs eller inte alls. Riksdagen har satt FN-konventionen om personer med funktionsnedsättning som mål för politiken. Det behövs en tydlig styrning från regeringen för att alla medborgare ska vara jämlika och ha samma rättigheter. De utredningar som pågår om lagändringar täcker inte detta och räcker inte.

Vad vill statsrådet göra för att de med behov av personlig assistans på ett reellt sätt ska få sina rättigheter enligt FN-konventionen förverkligade utan att myndigheterna inskränker rättigheterna genom en restriktiv tillämpning?

Anf. 51 Socialminister LENA
HALLENGREN (S):

Herr talman! FN:s konvention när det gäller personer med funktionsnedsättning är det som är styråran, ledstången eller det vi håller oss i när det handlar om funktionshinderspolitiken i Sverige. Det vet Bengt Eliasson lika väl som jag. Personlig assistans är dock inte ett verktyg som särskilt många länder har. Det är ganska unikt för Sverige, får man säga. Vi ska förstås se till att vi värnar både den lagstiftningen och de möjligheter som den ger.

Sedan gläder det mig att det är ett gott samarbete mellan inte minst Bengt Eliassons parti Liberalerna och regeringen som handlar om att se till att på olika sätt stärka rätten till personlig assistans. Det pågår en utredning där man ser över tillsynen och egenvården. Syftet är ett avsmalnat föräldraansvar. Vi ska titta på huvudmannaskapet. Vi har hanterat frågan om andning och sondmatning, som ska ge assistans i sin helhet. Flertalet åtgärder är vidtagna.

Anf. 52 BENGT ELIASSON (L):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! De utredningar som pågår och är gjorda är naturligtvis viktiga och bra. Men en tydlig och principiell fråga för den enskildes integritet gäller minutjakten i behovsbedömningen inom LSS. Det är förnedrande att dela upp tiden

i duschen mellan privat och inte privat eller att dela upp ett toabesök i moment. Att duscha är privat, att gå på toaletten är givetvis en helhet. Det tror jag att vi är överens om.

Vill ministern att den integritetskränkande minutjakten stoppas genom att hela det grundläggande behovet ses som integritetsnära?

Anf. 53 Socialminister LENA
HALLENGREN (S):

Herr talman! Jag nämnde ett antal åtgärder som vi har varit överens om och som vi arbetar hårt med att både utreda och implementera. Utöver det har resurserna också ökat när det handlar om ersättningen för varje assistanstimme.

Jag är övertygad om att vi har mer att göra och mer att diskutera. Jag är inte säker på att frågan om minutjakt behöver hänga ihop på det sätt som Bengt Eliasson beskriver – jag har självklart noterat den, men jag tror att det är väldigt viktigt att vi oavsett hur vi hanterar frågan om grundläggande behov ser till att man behandlar människor med funktionsnedsättning med integritet och respekt.

Den svenska coronastrategin

Anf. 54 MIKAEL DAHLQVIST (S):

Herr talman! Min fråga riktar sig till statsrådet Lena Hallengren.

Det har den senaste tiden i flera sammanhang i medierna, så även i den stora coronautfrågningen i SVT i söndags, påståtts att den svenska coronastrategin förra våren gick ut på att tillåta en viss begränsad smittspridning, det vill säga att inte göra allt för att förhindra smittspridning av covid-19.

Är detta också ministrarnas bild av regeringens och ansvariga myndigheters coronastrategi under våren?

Anf. 55 Socialminister LENA
HALLENGREN (S):

Herr talman! Låt mig vara väldigt tydlig: Det finns ingen grund för det påståendet. Jag skulle vilja säga att det är rent felaktigt att påstå att Sverige skulle ha haft en sådan strategi.

Det är klart att det övergripande målet för den svenska strategin har varit och är att långsiktigt och hållbart pressa ned smittspridningen så mycket som det bara går. Att vi inte har valt att helt förbjuda affärer eller andra verksamheter att ha öppet grundar sig i att vi inte har bedömt att det i grunden bidrar eller är så effektivt. Rätt åtgärd behöver sättas in vid rätt tillfälle för att kunna ge just en så stor effekt som möjligt; det har vi sagt många gånger.

Regeringen har fattat, och kommer att fatta, alla de beslut som vi anser vara nödvändiga för att värna människors liv, hälsa och jobb. Sveriges strategi har på den punkten inte skilt sig så mycket från andra länder, men det har inte funnits det där alexanderhugget som jag tror att många kanske skulle önska.

De åtgärder som regeringen och myndigheterna vidtar för att minska takten på smittspridningen måste förstås också hela tiden balanseras mot alla de effekter som de får på samhället i stort. Vi förändrar detta i och med att lägesbilden också förändras.

Anf. 56 MIKAEL DAHLQVIST (S):

Herr talman! Tack så mycket för svaret, Lena Hallengren! Det som statsrådet beskriver är oerhört viktigt, för många påstår ju att vi har haft en så kallad flockimmunitetsstrategi i vårt land och att vi har vidtagit för slappa åtgärder.

Det är därför oerhört viktigt att det från ansvarigt håll klargörs tydligt vilken strategi vi har. Därför blir min andra fråga till Lena Hallengren hur regeringen framöver tänker tydliggöra vår strategi.

Anf. 57 Socialminister LENA
HALLENGREN (S):

Herr talman! Jag fortsätter tillsammans med mina kollegor och myndigheter att oförtrutet beskriva hur vi arbetar för att vidta rätt åtgärder vid rätt tid. Det förändras ju. Detta betyder kanske inte att Sveriges strategi förändras, utan det betyder att läget förändras. När vi alla blir trötta kan vi behöva vidta nya åtgärder för att vi ska orka hålla ut.

Vi noterar också ett virus som är otroligt oberäkneligt, och det behöver vi ha med i beaktande när vi gör vårt yttersta för att minska smittspridningen.

Miljömålsberedningens förslag om en havsmiljölag

Anf. 58 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! I fredags presenterade Miljömålsberedningen sitt betänkande, och Isabella Lövin som ansvarig minister tog emot en väldigt viktig bunt med förslag som ska säkra livet i havet för generationer framåt.

Miljömålsberedningen hade i uppdrag att föreslå en strategi för förstärkt åtgärdsarbete för bevarande och hållbart nyttjande av hav och marina resurser. Strategin ska bidra till att relevanta delar av generationsmålet och de berörda miljö kvalitetsmålen nås och därmed också bidra till genomförande av mål 14 i Agenda 2030 om att bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt.

Jag vill därför fråga Isabella Lövin: Innehåller förslagen i betänkandet det som behövs för att klara den här målsättningen? Om inte, vad behövs mer?

Anf. 59 Miljö- och klimatminister ISABELLA
LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, Janine Alm Ericson, för frågan och för att du lyfter det väldigt viktiga arbetet som Miljömålsberedningen och riksdagens alla partier har arbetat med för att ta fram en samlad strategi för hur vi ska rädda våra hav.

Haven står, som alla vet, inför en enorm utmaning. Problemen bara växer: Det handlar om försurning, nedskräpning av plast, överfiske, döda bottnar,

invasion av främmande arter och klimatförändringar som gör att haven är under en enorm stress. Utvecklingen har gått åt fel håll.

Miljömålsberedningen föreslår alltså att vi ska lägga fram en havsmiljölag som gör att man kan ta ett samlat grepp om haven. Varje mandatperiod ska en regering lägga fram tillräckliga åtgärder för att rädda haven. Jag tror att det är en väldigt bra väg framåt.

Anf. 60 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! Tack så hemskt mycket för det svaret! Det är ju också en enig beredning som har gjort och, som ministern säger, lagt fram ett väldigt grundläggande och bra arbete.

Politisk förändring är ändå aldrig så enkelt som det kan verka, så jag undrar om Isabella Lövin utöver eller kanske även inklusive den politiska dimensionen ser några stora svårigheter med att genomföra de här viktiga förslagen.

Anf. 61 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Finns det en vilja så finns det en väg, brukar man säga. Tyvärr kan vi se att vetenskap och kunskap inte alltid räcker för att man ska ha en tillräckligt kraftig politisk vilja för att åtgärda klimatförändringarna eller de fruktansvärda problem som vi ser med våra hav.

Jag ser ändå att det är väldigt positivt att riksdagens samtliga partier har ställt sig bakom 1 600 sidor från Miljömålsberedningen med över 100 förslag för att rädda våra hav. Jag hoppas att vi kan gå fram med dem.

Plan för återstart av kultursektorn

Anf. 62 VIKTOR WÄRNICK (M):

Herr talman! Med vaccinet börjar vi nu förhoppningsvis att äntligen se ljuset i tunneln. Som tidigare har nämnts har pandemin berövat och kostat så mycket för så många i termer av både liv och hälsa och när det gäller livsverk och jobb.

En näring som har varit särskilt utsatt och drabbad är kulturen, som levt med oklara, långsamma och hattiga besked i ett års tid. Ett exempel är teater- och underhållningsbranschen, för vilken det har varit en ren omöjlighet att planera verksamheten. Många har stått utan inkomst under lång tid, och ett helt ekosystem av kulturskapare och företagare håller på att trasas sönder.

Regeringen har aviserat att man nu utreder återstarten av kulturen. Den utredningen ska dock inte vara klar förrän den sista juni, och det kan inte råda hopplöshet fram till dess. Kultursektorn behöver besked nu för mer långsiktiga planeringsförutsättningar, och min fråga till kulturministern är därför: Kommer det inom överskådlig framtid något ordentligt besked om en plan för återstart av kulturnäringsen, en näring som är i sådant behov av framtidstro?

Anf. 63 Kultur- och demokratiminister

AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Tack, Viktor Wärnick, för frågan! Delvis blir svaret detsamma som till den tidigare frågeställaren vad gäller motionsloppen. Nu har vi en pandemilag på plats. Den ger väsentligt bättre möjligheter för oss att utfärda mer träffsäkra regler vad gäller att kunna genomföra verksamhet på ett smittsäkert sätt utan att hålla helt stängt.

Nu är vi fortfarande i ett allvarligt läge, men vi har ett arbete på gång för att ta fram ytterligare förordningar. Vi har också gett ett uppdrag till Folkhälsomyndigheten, som ska återkomma till oss med ett förslag på hur man skulle kunna planera utifrån scenarier som baseras på nivå av smittspridning i samhället.

Visst är det så att vaccinet ger hopp, och visst är det så att vi har en återstart framför oss. Regeringen har budgeterat 1 miljard i så kallade återstartsmedel för kulturen för i år. Dem jobbar vi med att få ut så snabbt som möjligt, för fortfarande är ju kultursektorn i en kris.

Jag ser framför mig att vi behöver ta ansvar både på kort och på lång sikt för att kulturen stegvis ska kunna återhämta sig. Där är utredningen om kulturens återstart en viktig pusselbit.

Beredskapen för en tredje pandemivåg

Anf. 64 CLARA ARANDA (SD):

Herr talman! Läget inom hälso- och sjukvården är extremt allvarligt. Samtidigt är smittspridningen i Sverige fortsatt omfattande, och det finns risk för att smittspridningen tar fart igen och att vi därmed går in i en tredje våg.

Coronapandemin kräver enorma resurser, och det innebär i sin tur att planerad vård måste ställas in eftersom vården inte har kapacitet nog att möta detta.

Vårdskulden fortsätter att växa, och den inställda vården sker på bekostnad av människors hälsa och människors lidande. Vi måste också förbereda oss på att situationen kan komma att förvärras framöver. Av den anledningen skulle jag vilja fråga statsrådet Lena Hallengren om regeringens beredskap inför en tredje våg av smittspridning, när vi redan nu befinner oss i ett allvarligt läge där vårdens kapacitet inte räcker till och vårdskulden samtidigt fortsätter att öka.

Anf. 65 Socialminister LENA

HALLENGREN (S):

Herr talman! Det var bra frågor, som många förstår funderar på. Om man jobbar inom vård och omsorg är det självklart, men jag tror att vi alla är engagerade i och bekymrade över hur vården ska orka.

Det handlar inte om att ställa in all planerad vård. Vi måste ta alla tillfällen att tala om för dem som lyssnar att man ska söka om man behöver vård. Det är inte så att all vård ställs in, men det är klart att det blir konsekvenser när man befinner sig i den största krisen i modern tid, som dessutom är så kopplad till hälso- och sjukvård.

Vi behöver naturligtvis förbereda oss för en tredje och en fjärde våg, och vi behöver förbereda oss för nya utbrott. Den nedgång vi nu ser kommer att gå upp igen. Vi behöver förbereda oss på många olika delar.

Om det är någonting vi ska ta fasta på är det förstas att se till att vi kan hålla smittspridningen så att den fortsätter att gå ned så att vårdens personal både kan få återhämta sig och kan börja hantera uppskjuten vård.

Stöd till restaurangnäringen

Anf. 66 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Min fråga går till finansminister Magdalena Andersson.

Tiden har betydelse för oss alla, men naturligtvis särskilt för hårt ansatta företagare. Inte minst inom restaurangbranschen har de tydligt fått känna av vad pandemin innebär i form av förutsättningar för sina verksamheter. Många går ut och slår på kastruller och tycker att de måste få stöd; de är på gränsen att behöva lägga ned. Ett problem har varit att de inte får pengarna utbetalda.

Ser finansministern framför sig att man kommer med nya stöd som tar hänsyn till att det inte finns mer i ladorna? Det finns ingenting i den enskilda företagarens ficka. De måste få pengarna utbetalda snabbare.

Anf. 67 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Stora delar av näringslivet har påverkats av pandemin, liksom hela samhället. Jag tänker inte minst på dem som har förlorat en anhörig eller nära vän och på sjukvårdspersonalen som kämpar. Det gäller också näringslivet, inte minst kultur- och evenemangsbranschen samt hotell- och restaurangbranschen. De har det oerhört tufft.

Många har också under året kämpat med att ställa om sin verksamhet och jobbat entreprenöriellt, skickligt och innovativt för att ställa om sin verksamhet – som svenska näringslivet är när det är som allra bäst.

Vi har stöttat, och det kommer också nya stöd. Man kommer nu att kunna korttidspermittera på 80 procent, och man kommer att få ut 90 procent av sina fasta kostnader i ersättning. Men eftersom vi måste ha koll på pengarna kan det ta lite tid, och vi måste också få okej från EU. Därför kommer nu skatteansökan inom några veckor. Tre månaders skatt kan man få in på sitt konto.

Jag säger till näringslivet: Håll i och håll ut! Pengarna är på väg.

Direktiv om hållbart skogsbruk till Sveaskog

Anf. 68 ELIN SEGERLIND (V):

Herr talman! Den senaste tiden har det svenska skogsbruket uppmärksammat i medierna i Sverige och utomlands. Det är ingen vacker bild som målas upp.

Det vi ser är enorma kalhyggen. De stora avverkningarna påverkar klimatet, den biologiska

mångfalden, rennaringen och naturturismen, och de förstör också sociala värden. Snart har vår produktiva skog ersatts med trädplanteringar.

Statliga Sveaskog är inte utan del i detta. Som den största ägaren av skog, tillika också ett statligt bolag, har Sveaskog ansvar att gå före och vara förebild.

Därför vill jag fråga klimatministern följande. Kommer regeringen att se till att Sveaskog får ett uppdaterat och tydligt direktiv att arbeta för att Sverige når miljömålen och skyddar skogen, samtidigt som man sätter hållbarhet framför avkastning som sitt främsta mål?

Anf. 69 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Jag tackar Elin Segerlind för frågan.

Våra skogar är en viktig resurs för att göra det möjligt med ett hållbart nyttjande av biomassa och de material som det går att få ut av skogen. Det gäller också för att klara skyddet av den biologiska mångfalden, se till att det finns resilienta, motståndskraftiga, ekosystem som klarar av ett varmare klimat med nya typer av sjukdomar eller skogsbränder.

Det finns en balans för den svenska skogen. Januaripartierna var, och är, överens i januariavtalet om att Sveaskog, det statliga skogsbolaget, ska vara en föregångare i ett hållbart skogsbruk. Det ligger i företagets uppdrag, och det ska företaget arbeta med.

Myndigheternas hantering av småskalig vattenkraft

Anf. 70 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Herr talman! Med anledning av att jag nyligen ställt en fråga till miljöministern om häxjakten på den småskaliga vattenkraften vill jag följa upp den frågan.

Nu utnyttjar statliga tjänstemän, ofta med egna agendor som det verkar, möjligheten att driva utrivning av dammar enligt den gamla lagstiftningen – men som nyprövning. Det visar att man inte respekterar demokratiskt fattade beslut. Agerandet är särskilt anmärkningsvärt eftersom en del länsstyrelser skyndar sig att utfärda förelägganden innan den nya lagen träder i kraft med det uppenbara syftet att kunna agera tvärtemot den nya lagen.

Enligt ministerns svar på min fråga ska vi använda oss av alla möjligheter till undantag, men det görs inte. Varför agerar inte regeringen, klimat- och miljöministern, för att säkerställa att demokratiskt fattade beslut får genomslag hos våra statliga myndigheter?

Anf. 71 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Jag tackar Kjell-Arne Ottosson för frågan.

De beslut som har fattats i demokratisk ordning och som vi är överens om ska genomföras. De uppdragen finns till våra myndigheter. Där behöver man vara medveten om att det finns ett självständigt ansvar hos myndigheterna, och där finns också mekanismer för att följa upp på olika sätt i samhället. Det utförs också.

När det handlar om den småskaliga vattenkraften har det varit ett långsiktigt arbete för att komma fram med en plan hur vi ska implementera EU:s vattendirektiv i Sverige. Det gäller för alla EU:s länder att vi ska ha en god miljöstatus för våra vatten. Det är det arbetet som nu antligen har satts igång.

Utredningen om coronastöd

Anf. 72 ÅSA WESTLUND (S):

Herr talman! Coronastöden uppgår till mer än 250 miljarder. Många företag har tagit del av stödet från skattebetalarna under pandemin.

Alla riksdagens partier har varit, och är, angelägna om att pengarna kan betalas ut snabbt, men det är också viktigt att stöden inte missbrukas och hamnar i kriminellas händer. Därför har regeringen bland annat tillsatt en utredare, Stefan Strömberg, som innan jul redovisade sitt uppdrag.

Stefan Strömberg hade många viktiga reflektioner. Bland annat lyfte han fram hur Skatteverket tillsammans med Finansdepartementet jobbade tätt tillsammans innan stödet utformades så att Skatteverket snabbt kunde digitalisera och effektivisera utbetalningarna.

Min fråga till finansministern är givetvis följande. Vilka slutsatser och frågor att ta vidare ser ministern i utredaren Strömbergs rapport till regeringen?

Anf. 73 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag tackar för frågan.

Regeringen har vidtagit historiska åtgärder för att rädda svenska jobb och företag genom krisen. Låt mig ta korttidspermittering som ett exempel. Hundratusentals människor skulle annars riskerat att behöva oroa sig för arbetslöshet. I stället har de blivit korttidspermitterade.

När så stora belopp förs över till företag finns naturligtvis också en risk för fusk, men de allra flesta svenska företag gör rätt och riktigt. De betalar skatt och avgifter och fuskar inte.

Men vi vet att det finns kriminella, och vi vet att det finns organiserad brottslighet. Därför måste vi vidta åtgärder för att säkerställa att de pengar som är till för företag som är i nöd ska hamna hos dem och inte hos de kriminella gängen.

Vi kommer att ta flera förslag vidare. Det handlar bland annat om revisorsintyg, som är ett sätt att säkerställa att pengarna hamnar rätt.

Publik på framtida kulturevenemang

Anf. 74 EMMA AHLSTRÖM KÖSTER (M):

Herr talman! Coronan har slagit hårt mot världen och Sverige. En del branscher har fått ta mer stryk än andra; det känner vi till. Kultursektorn är en sådan bransch som under lång tid fått betala ett oerhört högt pris.

När förutsättningarna för att bedriva verksamhet förändras snabbt upplevs det – och kommunikationen därefter – som inkonsekvent och ryckigt, vilket har bidragit till stor osäkerhet och frustration i branschen. Publikfrågan är ett exempel. Bristen på aktiv dialog i pandemins tidiga skede är ett annat.

Människors beteende och konsumtion gällande kultur har förändrats under den här perioden och kommer att påverka sektorn också när pandemin är förbi. Därför måste vi redan nu planera för hur vi inte bara stöttar utan också säkerställer en rivstart för sektorn så fort som omständigheterna tillåter.

Här behövs tydligare besked från regeringen. Jag liksom hela kultursektorn undrar: Hur säkerställer kulturministern att kulturinstitutionerna är bland de allra första att få öppna för publik när pandemin så tillåter?

Anf. 75 Kultur- och demokratiminister
AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Tack, Emma Ahlström Köster, för frågan och också för engagemanget!

Jag har redan svarat på frågor som rör pandemilagen och de möjligheter den ger. Vi har även gett uppdraget till Linda Zachrisson som särskild utredare att djupdyka i kulturens återstart och långsiktiga återhämtning.

Det är klart att vi ska fortsätta göra allt vi kan och fortsätta utreda om det behövs ytterligare stöd, naturligtvis baserat på pandemilaget och restriktionerna. Jag är glad att vi före jul kunde presentera ytterligare 500 miljoner i stöd till kulturen. Det kommer att vara viktiga resurser. Men vi behöver också jobba för återstarten och fortsätta jobba med riktlinjerna och regelverket och med dialogen vi har inom publikrådet men också all den särskilda dialog som vi har.

Regeringen har förutom 1 miljard till återstart också skjutit till medel till kultursamverkansmodellen och olika delar av svenskt kulturliv. Här är det viktigt att vi hjälps åt, kommuner och regioner och stat, för kulturens återhämtning på både kort och lång sikt.

Barns och ungdomars fysiska aktivitet

Anf. 76 ANGELIKA BENGTTSSON (SD):

Herr talman! Åtta av tio barn når i dag inte upp till den rekommenderade mängden fysisk aktivitet per dag. Det rapporterar Generation Pep.

Redan före pandemin kunde vi se att barnens stillasittande ökar. Coronapandemin har gjort saken ännu värre. I dag presenterades i och för sig lättnader för barn födda 2005 eller senare, som ska kunna delta i idrottsevenemang och träningar. Men fler åtgärder behövs, framför allt för ungdomar som är äldre än 16 år.

Med tanke på distansundervisning, kommuners nedstängning av idrottsplatser och mindre daglig fysisk aktivitet vill jag ställa frågan till kulturministern: Hur arbetar regeringen med att säkerställa att våra barn och unga rör på sig mer, och vilka åtgärder kommer man att vidta för att nå upp till de nationella mål om fysisk aktivitet som regeringen satt upp?

Anf. 77 Kultur- och demokratiminister
AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Tack, Angelika Bengtsson, för frågan!

Först och främst är det helt avgörande att vi ser till att vår breda idrottsrörelse över hela landet får förutsättningar att ta sig igenom pandemin. Det är viktigt med det statliga stödet till idrotten. Det är också viktigt med alla de insatser som kommunerna gör för att stötta sitt lokala föreningsliv så att vi inte får revor i det finmaskiga nät som är vår idrottsrörelse.

Vi ska också planera för återstarten. Jag tog häromdagen emot en analys från Riksidrottsförbundet som vi gemensamt var överens om att de skulle ta fram. De har tittat på de akuta behoven men också på vad som krävs för att få till en återstart och för att nå alla de barn och unga som riskerar att halka utanför eller har halkat bort från organiserad idrott.

Utöver det har regeringen och socialminister Lena Hallengren tillsatt en kommitté för främjande av ökad fysisk aktivitet, som nu har börjat jobba. Den får en oerhört viktig roll i dialogen med idrottsrörelsen om vad som krävs framöver.

Vi har lagt extra stöd på rörelse i skolan. Vi har också satsat extra pengar på att Riksidrottsförbundet ska kunna fortsätta sitt viktiga arbete med att nå alla barn.

Handlingsplaner för grön infrastruktur

Anf. 78 MAGNUS EK (C):

Herr talman! Jag vill passa på att, medan tid är, rikta en fråga till statsrådet Lövin gällande grön infrastruktur.

Länsstyrelserna har under ett antal år haft i uppdrag att upprätta handlingsplaner för grön infrastruktur. Dessa handlingsplaner börjar nu ta form. De ser olika ut över landet; jag har fördjupat mig i handlingsplanen för mitt hemlän Östergötland.

Det är relativt otydligt i handlingsplanen vad som ska uppnås, vem som ska uppnå det och hur. Tittar man på kartmaterialet, som i och för sig bara är halvfärdigt, kan man se att det täcker en absolut majoritet av länets yta.

Jag har också konstaterat att det på min egen gård och i min hembygd finns rena felaktigheter i kartmaterialet. Det är värde-trakter för lövträd som ligger på tallmark. Det är värde-trakter för gräsmark som ligger i sjön.

Min fråga till statsrådet är hur regeringen ser på det här. Vad ska handlingsplanerna användas till, och går de att använda när de har dessa rena felaktigheter? Från Centerpartiets sida har vi ifrågasatt om man ska fortsätta ha det här uppdraget, men jag vill gärna höra hur regeringen ser på saken.

Anf. 79 Miljö- och klimatminister ISABELLA
LÖVIN (MP):

Herr talman! Jag tror att Magnus Ek och jag delar verklighetsbeskrivningen att vi har både en klimatkris

och en kris för den biologiska mångfalden i världen, där vi ser att 11 miljoner arter hotas av utrotning om vi inte agerar.

Här handlar det väldigt mycket om att se till att det finns livsmiljöer även för de mest blygsamma och kanske okarismatiska arter i våra ekosystem som vi inte tänker på till vardags – inte de stora rovdjuren utan insekterna, de små örterna, alla de små kuggghjulen i det större maskineri som är vår levande värld.

Här är den gröna infrastrukturen oerhört viktig. Det är viktigt att vi ser att även vägrenar, åkerholmar och stadsparker är delar i att hålla liv i ekosystemen. Men vi behöver förstås utvärdera det uppdrag som vi gett för att se att det verkligen uppfyller målen.

Adoptioner från Chile och rättssäker hantering av dokument

Anf. 80 JON THORBJÖRNSSON (V):

Herr talman! Min fråga är till statsrådet Hallengren.

Nästan tre år har gått sedan nyheten kom om de oegentliga adoptionerna från Chile på 70- och 80-talen. Sveriges regering har ännu inte gjort någonting för att ta reda på hur dessa adoptioner har hanterats här i Sverige. I Chile har man genomfört en parlamentarisk utredning, som har fastslagit att många adoptioner inte har gått rätt till.

Man har också startat en polisutredning. De som tror sig ha blivit utsatta för brott ska lämna in sina handlingar till den chilenska polisen. Det är handlingar som de ideella adoptionsföreningar som genomförde adoptionerna än i dag ansvarar för – inte helt förtroendeingivande för många av de adopterade. I flera fall har personer vittnat om att handlingar har försvunnit eller saknas helt. Man hanterar också viktiga originalhandlingar som kan användas för att göra chilenska pass.

Hur agerar ministern för att säkerställa att dessa dokument hanteras rättssäkert?

Anf. 81 Socialminister LENA
HALLENGREN (S):

Herr talman! Tack, Jon Thorbjörnsson, för frågan! Jag minns inte hur många veckor sedan det var vi hade motsvarande diskussion. Jag ska säga till Jon att inte mycket nytt har hänt sedan frågan ställdes förra gången, men jag vill gärna understryka att det är klart att Sverige är engagerat i detta. Konstigt vore det annars.

Sverige är inte det enda land som är påverkat, men vi hör till de länder som är det och som också vill bidra till att reda ut den här situationen och bringa klarhet i vad som kan ha hänt – både för att se till att det inte ska gå till så här och förstås också för att ge stöd till enskilda som behöver stöd i sökandet efter sitt ursprung men också när de ska delta i den här typen av processer.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd är den myndighet som har ett särskilt uppdrag att bistå

när det handlar om stöd till att söka sitt ursprung. Men det är också de som svarar på frågor och som deltar och bistår med den typ av uppgifter man kan behöva i Chile för att kunna fortsätta denna process, som är så viktig.

Regeringens kommunikation om pandemirestriktioner

Anf. 82 CAMILLA BRODIN (KD):

Herr talman! Pandemin har slagit hårt mot hela vårt samhälle, och alla vill vara med och bidra och göra det bästa av en extrem situation. Det vill även Sveriges företagare.

Problemen som vi kristdemokrater ser är att de stöd som beslutats om och som behövs för att företag ska ha en chans att överleva inte alltid når ända fram. Vänstan och ovissheten är för vissa orimligt lång.

Att via morgonnyheterna samma dag få ta del av information om restriktioner som införs och förlängs för den bransch som man bedriver sin verksamhet inom blir väldigt förvirrande, och det sätter företagare i en situation där de kommer att bryta mot arbetsrättsliga lagar.

Min fråga till finansminister Magdalena Andersson är varför regeringen upprepade gånger inte har kommunicerat vare sig restriktioner i tid eller vilka ekonomiska kompensationer som kommer dessa företag till del.

Anf. 83 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Det är en viktig fråga som ställs. Det handlar hela tiden om att inte göra mer än vad som är nödvändigt men att absolut göra det som är nödvändigt. Vi försöker hela tiden att avpassa åtgärderna utifrån det rådande smittläget. Vi vill inte lägga restriktioner på företag om vi inte bedömer att smittläget är sådant att de är nödvändiga, eftersom detta de facto försvårar för företagen att ta sig genom krisen. Men när vi ser att smittläget gör att något är nödvändigt måste regeringen naturligtvis slå till, för det handlar om människors liv och hälsa.

Vi har, när vi har kommit med hårda restriktioner, också kommit med ytterligare stöd. När det gäller till exempel klockan-åtta-restriktionen som kom hade vi till och med kunnat berätta om en del stöd innan restriktionen slog till, så att företagarna visste om det när restriktionen kom. Många stöd är också utformade så att man, om man får ytterligare restriktioner, med automatik också får mer stöd.

Verktyg mot välfärdsbrottsligheten

Anf. 84 JAMAL EL-HAJ (S):

Herr talman! Min fråga går till finansminister Magdalena Andersson. Skatteflykt och fusk med offentliga medel upprör oss alla. Jag tror att tre saker är viktiga för att stävja detta: kollektivavtal, ökat informationsutbyte mellan myndigheter och att offentlighetsprincipen ska gälla även för privata företag vars

huvudsakliga inkomstkälla är skattemedel. Jag skulle vilja fråga hur finansministern vill stärka dessa tre viktiga verktyg mot välfärdsbrottsligheten.

Anf. 85 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag tackar så mycket för denna viktiga fråga. Jag delar ledamotens syn att kollektivavtal är en viktig del i att motverka oseriösa arbetsgivare på många olika sätt, även när det gäller den som använder sitt företag för att till exempel ägna sig åt brottslighet.

Regeringen har målmedvetet arbetat för att minska fusk och skatteundandragandet. Det handlar både om att människor ska betala den skatt de är skyldiga att betala och att man inte ska fuska med våra välfärdssystem.

Vi har vidtagit många åtgärder. Vi har till exempel skärpt straffet för bidragsbrott och återinfört folkbokföringsbrottet. Vi har också utökat möjligheterna till informationsutbyte mellan och inom myndigheter, och vi har skjutit till ytterligare resurser till myndigheterna. Här finns alltså en agenda som vi har jobbat med och som vi fortsätter att jobba med.

Det är viktigt att alla betalar skatt som de ska och att pengarna går dit de ska.

Statlig vaccinationsvägledning

Anf. 86 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M):

Herr talman! Arbetet för att minska smittspridningen och därmed rädda liv är det centrala i pandemi-bekämpningen. Att vacciner nu börjar komma på plats är därför mycket glädjande.

Det är därför ohållbart att denna fråga ska hanteras av Sveriges 21 regioner och 290 kommuner var för sig, utan någon som helst statlig vägledning. Jag kan jämföra med det som ministern sa i ett tidigare svar. I mitt hemlän vaccinerar våra sköterskor 30 patienter i timmen. Vi effektiviserar och plockar undan allt annat vi kan för att få ut vaccinet så fort som möjligt.

Regeringen måste nu skyndsamt genomföra omfattande nationella informationsinsatser för att förmå fler personer att vaccinera sig i enlighet med den överenskommelse som slutits med SKR. Regeringen måste också se till att det tas fram nationella riktlinjer om att personal som arbetar med riskgrupper inom vård och omsorg bör vaccineras.

Anf. 87 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Herr talman! Det var väldigt många frågor jag ska försöka besvara på en minut. Jag vill för det första helt motsäga Elisabeth Björnsdotter Rahm när hon säger utan någon som helst vägledning. Jag delar inte det misstroende gentemot Sveriges 21 regioner som jag tycker att jag hör mellan raderna – tvärtom. Vi har en överenskommelse; det är tydligt vem som gör vad. Staten har inte bara ett ansvar för att skriva avtal, betala för vacciner och leverera ut dem utan också, genom

Folkhälsomyndigheten, ett ansvar för att ha en prioriteringsordning och en löpande dialog, inte minst när det handlar om informationsuppdraget och hur man ska nå ut.

Men Sveriges Kommuner och Regioner samordnar förstås också arbetet för att se till att vaccinationerna rullar på. Jag hör att den socialdemokratiskt ledda Region Västerbotten verkar vara ett mycket gott exempel i sammanhanget.

Yttrandefrihet på nätet

Anf. 88 JONAS ANDERSSON i
Linköping (SD):

Herr talman! Min fråga riktar sig till kultur- och demokratiministern. Debatten om yttrandefrihet har under de senaste veckorna tagit ny fart efter att globala jättebolag har tagit sig friheten att godtyckligt och inkonsekvent stänga av fria medier och folkvalda politiker från att kommunicera på nätet via sociala medier, som i praktiken är vår tids åsiktstorg.

Amanda Lind har med anledning av detta deltagit i flera debatter i riksdagen. Jag tänkte citera henne från en av de debatterna i fredags: ”Vad lockar annonsörer, och vad genererar klick och engagemang? Detta är i sig ett problem, vill jag mena, också för vår demokrati. Det riskerar att driva fram extremism och polarisering, och det har i sig inte karaktären av ett fritt åsiktstorg där alla röster värderas lika.”

Menar ministern att det är ett problem att medborgarna klickar på och engagerar sig för fel saker i sociala medier? Och om ministern menar att de bakomliggande algoritmer som finns är ett problem, kommer hon då att agera för att ställa krav på öppenhet kring dessa? Jag undrar också om ministern är beredd att agera för att sätta stopp för att nätjättarna automatiskt, med algoritmer och utan mänskligt beslut, ska kunna stänga av personer så att deras yttrandefrihet hindras.

Anf. 89 Kultur- och demokratiminister
AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Svaret på den första frågan är kort och gott nej. Däremot är det rimligt, menar jag, att ifrågasätta Sverigedemokraternas beskrivning av de globala jättarna som någon form av neutrala åsiktstorg. Det är de inte. De algoritmer som styr vad som exponeras i sociala medier styrs bland annat av kommersiella överväganden från stora kommersiella bolag. Det var ett sådant resonemang jag hade. Sedan får folk självklart klicka på vad de vill.

Jag tycker att detta är en viktig diskussion att ha. Jag tycker att vi ska inse att det finns utmaningar när stora företag, som det handlar om, har fått en stor och dominerande roll när det gäller den diskussion som förs på nätet. Digitaliseringen innebär stora möjligheter, men också utmaningar.

Därför är det bra att EU-kommissionen nu har lagt fram förslag som vi kan diskutera på EU-nivå, som handlar både om att säkra att man plockar bort olagligt

material och om att utveckla transparensen. Det är klart att ingen av oss är betjänt av godtycklighet.

Havsbaserad vindkraft och försvarets intressen

Anf. 90 HANNA GUNNARSSON (V):

Herr talman! Min fråga går till miljöministern. Vi lever, som alla vet, mitt i en klimatförändring. Det är otroligt allvarligt och hotande. Ett område där åtgärder skulle behövas är produktionen av fossilfri energi, framför allt vindkraft, som spelar en stor roll. Tyvärr går det lite långsamt med utbyggnaden av den havsbaserade vindkraften, bland annat för att Försvarsmaktens riksintressen går före och en del projekt därmed stoppas.

Jag undrar hur regeringen planerar för att kunna kombinera försvarets intresse av att kunna öva och dess verksamhet med en ökad utbyggnad av den havsbaserade vindkraften. Detta är olika intressen som behöver kunna samsas så att vi kan gå vidare i arbetet med dessa viktiga frågor.

Anf. 91 Miljö- och klimatminister ISABELLA
LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, Hanna Gunnarsson, för frågan! Vi står verkligen inför en väldigt stor uppgift med att ställa om hela världen till fossilfrihet. Våra energisystem kommer i mycket stor utsträckning att vara baserade på förnybar energi. Här har den havsbaserade vinden den största potentialen att tillföra ordentligt med kraft till våra nätverk.

I ett uppdrag som presenterats av Havs- och vattenmyndigheten har man pekat ut vilka som är de lämpligaste områdena och vilken potential som finns för utbyggnad i dessa områden. Detta är ett arbete som vi tar vidare. Försvarets intressen i detta är såklart viktiga, och försvaret har också en särställning när det handlar om miljöprovningstillstånd. Men vi arbetar naturligtvis vidare för att säkra en hållbar utbyggnad.

Satsning på industrins gröna omställning

Anf. 92 MARKUS SELIN (S):

Herr talman! Jag har en fråga till miljö- och klimatminister Isabella Lövin. Då hon är inne på sina sista dagar som språkrör och statsråd vill jag inleda med att rikta ett stort tack till henne för gott arbete och samarbete. Isabella Lövins insatser har gjort skillnad. Stort tack!

Herr talman! Nu kommer jag till min fråga. För att minska koldioxidutsläppen och stärka svensk konkurrenskraft ställer svensk industri om. Genom att elektrifiera mera skapar vi högteknologiska jobb, grön omställning och hållbar utveckling. Ett exempel är batterifabriken Northvolt. Vilka satsningar i regeringens budgetar skulle Isabella Lövin vilja lyfta fram som viktiga i denna omställning?

Anf. 93 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, Markus Selin, för frågan och för de vänliga orden!

Jag skulle i budgetpropositionen för 2021 vilja lyfta fram breddningen av Industriklivet. Förutom att vi ger möjligheter till de verksamheter som behöver göra tekniksprång för att gå från fossilberoende och processrelaterade utsläpp gör vi en bredare ansats för att kunna minska utsläppen, där till exempel hållbar batteriproduktion, vätgasproduktion, plastreturaffinerier och cirkulär ekonomi är sådant som skulle kunna få stöd för pilotanläggningar. Det tror jag är oerhört viktigt i den här omställningen.

Vi ger också pengar för att modernisera testbäddar för bioraffinerier i Sverige, så att vi verkligen kan gå i framkant när det gäller innovationer på det området. Det är jag väldigt positiv till.

Klimatomställningen och den svenska gruvnäringen

Anf. 94 HELENA ANTONI (M):

Herr talman! Sverige är EU:s ledande gruv- och mineralnation. Så har det i alla fall låtit väldigt länge. Det har varit en tydlig politisk målsättning.

Nu ser vi dock tecken på att Sverige halkar efter i mätningarna. Den kanadensiska tankesmedjan Fraser Institute rankar nu både Irland och Finland högre än Sverige. Det finns ingen anledning att sticka under stol med att gruvor påverkar närmiljön, men man kan också konstatera att mineraler behövs för klimatomställningen. Man måste kunna ha två tankar i huvudet samtidigt. Metaller som järn, koppar, silver, kobolt med flera behövs alla för att producera moderna tekniker som driver på klimatomställningen.

Med anledning av detta vill jag fråga miljö- och klimatminister Isabella Lövin om hon helt enkelt delar min uppfattning att metaller från den svenska gruvnäringen behövs för klimatomställningen.

Anf. 95 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, Helena Antoni, för en viktig fråga! Det är mycket riktigt så att vi kommer att behöva mineraler. Det finns en ökad efterfrågan på inte minst sällsynta jordartsmetaller för elektrifieringen av samhället. Där kommer vi att behöva dem för batterier, för elbilar och också för lagring av energi i ett förnybart energisystem.

Det är spännande att se den utveckling där bland andra LKAB har identifierat att det i de befintliga slagghögarna, som hittills har betraktats som avfall från gruvindustrin, finns avsevärda mängder sällsynta jordartsmetaller som kommer att kunna fylla ganska avsevärda behov inom EU. Dessa behov kommer man att kunna fylla genom att bara utnyttja slaggtillgångarna.

Här kommer vi att gå vidare med en handlingsplan för cirkulär ekonomi, där man ska titta specifikt på hur man ska kunna återanvända ämnen från slagg och

gruvavfall men också från skrot och elektronik, där alldeles för lite återanvänds i dag.

Medborgarnas förtroende för MSB

Anf. 96 MIKAEL STRANDMAN (SD):

Herr talman! Min fråga går till finansminister Magdalena Andersson.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, är en så kallad beredskapsmyndighet. Med beredskapsmyndighet avses en myndighet vars verksamhet har stor betydelse för totalförsvaret. MSB ska hjälpa den offentliga sektorn, privata företag, föreningar och allmänhet med information vid en krishändelse. Det är med andra ord dit folk vänder sig vid en katastrof.

En nyligen publicerad undersökning från Demoskop visar att mindre än en tredjedel av folket har förtroende för myndigheten. Orsakerna till detta är naturligtvis flera, men den generella bilden är att myndigheten hittills inte har klarat av att hantera krishändelser särskilt bra, vare sig skogsbränderna eller coronapandemin. Att ha en generaldirektör som inte mindre än tre gånger under hösten har åkt till Las Palmas har inte gjort saken bättre.

Att folket inte litar på den myndighet de ska vända sig till vid en katastrof är mycket oroande. Har ministern någon plan för hur myndigheten ska få tillbaka förtroendet från medborgarna?

Anf. 97 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Generellt sett är ju förtroendet för myndigheter i Sverige högt. Det är naturligtvis något som vi ska slå vakt om. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap är också en myndighet som har exceptionellt svåra arbetsuppgifter i och med att det är de som ska kliva in vid en kris.

Det är otroligt mycket viktigt information som man kan få från den myndigheten och också från många andra myndigheter. Just i den pandemikris som vi befinner oss i i dag finns mycket information hos Myndigheten för samhällsinformation och beredskap. Det finns också mycket viktig information på Folkhälsomyndighetens hemsida, på 1177 och på regionala och kommunala sidor. Det finns alltså en mängd myndigheter som allmänheten kan vända sig till för att få den information som är nödvändig genom krisen.

Situationen för restaurangnäringen

Anf. 98 MALIN HÖGLUND (M):

Herr talman! Min fråga går till socialminister Lena Hallengren.

Jag blev i förra veckan kontaktad av ett flertal restaurangägare på Idre fjäll och i Mora. Restaurangerna i Dalarna och i övriga Sverige går på knäna. Gäster som besöker dem önskar sitta lite längre än till klockan 20 i de säkra miljöer som krögarna möjliggör.

Inför förra helgen hade de satt stort hopp till att kunna ha öppet längre än till klockan 20.00, men i stället förlängdes beslutet till den 24 januari, och i dag kom besked om att det förlängs till den 7 februari. Det är med kort varsel som dessa beslut tas för restaurangägare, som har en personalplanering att ta hänsyn till, och även de fackliga organisationerna.

Min fråga till socialminister Lena Hallengren är om hon är villig att vidta åtgärder så att företagen inte går i konkurs.

Anf. 99 Socialminister LENA
HALLENGREN (S):

Herr talman! Jag behöver inte upplysa någon här i kammaren eller någon som lyssnar om att vi är mitt i en pandemi och att vi behöver vidta åtgärder inte bara en gång utan kanske förlänga dem och justera dem. Det är vad vi gör i det här läget.

Nu handlade väl frågan om att vidta åtgärder. Finansministern har ju tidigare här redogjort för vilka stöd som finns, inte specifikt riktat enbart till restaurangnäringen, men det är den näringen som i princip toppar de olika stöd som ändå fördelas.

Låt mig säga något om detta med framförhållning. Regeringen har i dag haft presskonferens och varit tydlig och sagt att vi räknar med att kunna göra helhetsbedömningar av läget varannan vecka för att kunna veta om vi behöver justera eller förändra något eller vidta nya åtgärder. Det är detta man kan vänta sig när vi befinner oss i den största krisen i modern tid. Det är inte bara restaurangnäringen som vill ha framförhållning, utan det är många branscher och aktörer som skulle önska det, men pandemin bjuder inte alltid på det.

Nedstängningsstöd och personalkostnader

Anf. 100 DENNIS DIOUKAREV (SD):

Herr talman! Pandemilagen ger regeringen långtgående möjligheter att göra inskränkningar i näringsfriheten genom att stänga restauranger, gallerior och köpcentrum. Med anledning av det har regeringen aviserat ett så kallat nedstängningsstöd, som ska kompensera företagen fullt ut för fasta kostnader i händelse av nedstängning. Det är ett välkommet besked, men frågan är om stödet kommer att omfatta personalkostnader, som normalt sett är den största budgetposten i ett företags verksamhet. Det går såklart att permittera personal i stället, men det blir lite märkligt att göra det om arbetsplatsen är stängd. Om man förbjuds att gå till jobbet, vilka kunder är det då man ska klippa eller vilka gäster är det då man ska servera den resterande delen av tiden? Och när kommer stödet? Det är berättigade frågor som företagen nu ställer.

Kommer nedstängningsstödet att omfatta personalkostnader? Det är min fråga till finansministern.

Anf. 101 Finansminister MAGDALENA
ANDERSSON (S):

Herr talman! Om vi genomför en mer omfattande nedstängning ska det givetvis också finnas ett särskilt stöd för det.

Sedan tidigare har vi de mycket omfattande stöden, bland annat med möjlighet till korttidspermittering på 80 procent. Det gäller givetvis också företag som stängs ned. Därutöver har de möjlighet att få 90 procent av sina fasta kostnader täckta.

De diskussioner som vi för med EU-kommissionen med anledning av det nya nedstängningsstödet är inte färdiga. Men vi kommer att gå fram med förslaget att man ska kunna få stöd till 100 procent. Vi får se om vi når hela vägen fram i EU-kommissionen, så vi får återkomma om det. Men det är regeringens ambition. Hur stödet exakt kommer att utformas återkommer vi till efter diskussionen med kommissionen.

Men som jag har sagt under hela denna period: Vi är alltid öppna för att diskutera om vi ska justera eller förändra några åtgärder. Jag är givetvis beredd att diskutera det med andra partier.

Åtgärder för att främja arbetslinjen

Anf. 102 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! I januariöverenskommelsen mellan regeringen, Centern och Liberalerna står att ett jobb är den viktigaste förutsättningen för egen försörjning och etablering i samhället. Genom minskade klyftor och ökad sysselsättning ges alla människor oavsett bakgrund möjlighet att lyckas i livet. Arbetslinjen gäller.

Därför fråga jag finansminister Magdalena Andersson: Vilka åtgärder har regeringen vidtagit, och vilka åtgärder avser regeringen att vidta framgent för att främja arbetslinjen?

Anf. 103 Finansminister MAGDALENA
ANDERSSON (S):

Herr talman! Att människor arbetar är en viktig förutsättning för individens försörjning och möjlighet att fatta egna, självständiga beslut om hur man vill leva sitt liv. Det är givetvis också viktigt för att samhället ska fungera och för att vi ska få skatteintäkter så att vi kan ha den välfärd vi har i Sverige.

Jag har ett glädjande besked till Boriana Åberg, och det är att sysselsättningsgraden även i denna kris är hög. Andelen av befolkningen som är sysselsatt är faktiskt högre nu än när Moderaterna styrde Sverige och lämnade över till Stefan Löfven.

Vi fortsätter givetvis att jobba med att ännu fler ska komma i arbete och för att människor snabbt ska kunna återgå i sysselsättning efter krisen. Det handlar om att göra människor anställbara, och då är utbildningsinsatser något av det viktigaste. Det är också viktigt att vara ute på arbetsmarknaden, och här har regeringen vidtagit många åtgärder för att fler utrikes födda kvinnor ska komma ut på arbetsmarknaden.

Hanteringen av stöd vid korttidspermittering

Anf. 104 ERIC WESTROTH (SD):

Herr talman! Regeringen har beslutat att förlänga stödet vid korttidsarbete, eller korttidspermittering som finansministern kallar det, under första halvåret 2021. Gott så. Dock planeras lagen inte att träda i kraft förrän den 15 februari.

Tillväxtverket, som hanterar företagens ansökningar om stöd för korttidsarbete, har meddelat att de inte kommer att erbjuda möjligheten att skicka in ansökningar förrän riksdagen har beslutat om den nya lagen. Dessutom bedömer man att man först fem till åtta veckor därefter kan ta emot ansökningarna. Förmodligen kommer utbetalningarna av beviljat stöd att dröja ytterligare några veckor, vilket ger ännu större påfrestningar på likviditeten hos redan hårt pressade företag.

Därför vill jag fråga finansminister Magdalena Andersson: Hade inte beslutet om fortsatt stöd vid korttidsarbete kunnat behandlas mer skyndsamt? Då man förmodligen kan förvänta sig en anstormning av ansökningar, varför gav man inte Tillväxtverket i uppdrag att redan innan riksdagsbeslutet ta emot preliminära ansökningar och på så sätt kunna förbereda granskningen av dessa?

Anf. 105 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! De långa handläggningstiderna på Tillväxtverket är ett stort problem. Det här är ett helt nytt stöd som inte tidigare har funnits, och det är en väldigt stor arbetsuppgift för Tillväxtverket.

Regeringen har på olika sätt försökt hjälpa och stötta. Tillväxtverket har dels kunnat låna in personal från andra myndigheter, också från Regeringskansliet. Därutöver har vi tillskjutit stora resurser för att man ska kunna anställa ny personal.

Det är som sagt ett stöd som inte har funnits förut, och det är mycket stora belopp som ska betalas ut. Därför jobbar man fortfarande med att handlägga de ansökningar som kommit in tidigare.

Regeringen är medveten om detta problem, och det är bland annat en av anledningarna till att antalet månader som man kan få skatteansånd har fördubblats. Det innebär att företag i början av februari kan få tillbaka tre månaders inbetald skatt på sitt skattekonto. På så sätt ska företagen kunna klara likviditeten fram tills att korttidspermitteringsstöden betalas ut.

Leveransen av vaccin

Anf. 106 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M):

Herr talman! Min husläkare doktor Pema informerade mig i går med blandad oro och irritation i rösten om vaccinationsläget. De har goda möjligheter att köra för fullt. Lokalerna är i ordning, och personalen finns. Det som dessvärre inte finns är vaccin. De tilldelades 6 doser per 1 000 listade patienter denna vecka, och 5 doser per 1 000 patienter nästa vecka.

Matematiken säger att vi får vaccinera i 200 veckor innan vi är i hamn. Det duger inte på långa vägar. Det går till exempel inte att säga till den som gärna vill försöka bli gravid att hon ska vänta till efter vaccinationen, men, just det, det kan ta fyra år.

Med fråga till statsrådet Hallengren med anledning av detta är: När kommer den stora laddningen som gör att doktor Pema och hans lag tillsammans med alla andra som ska vaccinera för fullt och vi kan få se ljuset i tunneln?

Anf. 107 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Herr talman! Vad bra att vi avslutar frågestunden med ett klargörande som jag måste säga att jag är lite förvånad över att jag behöver göra i kammaren.

Vi använder allt vaccin som kommer till Sverige. Jag vet inte vilken region Ann-Sofie Lifvenhage bor i, men varje region har en plan för hur man arbetar och får ut vaccinet. Först ut är de som bor på särskilda boenden, personalen där, de som har hemtjänst och de som bor med någon som har hemtjänst. Därefter är det vårdpersonal, andra i riskgrupp och personer med LSS. Från och med april och fram till sommaren ska resten av befolkningen, som alltså är under 70 och inte i riskgrupp, kunna vaccinera sig.

Vi får mer och mer vaccin, och så fort vaccinet kommer till Sverige använder vi det. Vi får vår andel precis andra EU-länder, och från början av april kan vi ha så mycket som en halv miljon doser i veckan.

Frågestunden var härmed avslutad.

§ 11 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

EU-dokument

COM(2020) 760 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén SAMT Regionkommittén Att utnyttja EU:s innovationspotential En handlingsplan för immateriella rättigheter till stöd för EU:s återhämtning och resiliens

Motioner

med anledning av prop. 2020/21:60 Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige
2020/21:3805 av Patrick Reslow m.fl. (SD)
2020/21:3813 av Ilona Szatmari Waldau m.fl. (V)
2020/21:3833 av Pia Steensland m.fl. (KD)
2020/21:3834 av Kristina Axén Olin m.fl. (M)

§ 12 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 20 januari

2020/21:325 Vägran att testa sig för covid-19
av *Maria Malmer Stenergard* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:326 Uppehållstillstånd av humanitära skäl
av *Maria Malmer Stenergard* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:327 Vaccinationsintyg
av *Alexandra Anstrell* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:328 Bättre möjligheter för reservofficerare att tjänstgöra
av *Jörgen Berglund* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2020/21:329 Nordiskt samarbete med anledning av coronapandemin
av *Hans Wallmark* (M)
till statsrådet Anna Hallberg (S)

2020/21:330 Riktlinjer för utbyggnad av vindkraft
av *Lars Beckman* (M)
till statsrådet Per Bolund (MP)

2020/21:331 Lagliga åsiktsyttringar på reglerade marknader
av *Dennis Dioukarev* (SD)
till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2020/21:332 Gränskontroll för test av covid-19
av *Magnus Jacobsson* (KD)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:333 Säkerheten vid Sis ungdomshem
av *Johan Hultberg* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:334 Stöldligornas framfart i Sverige
av *Hampus Hagman* (KD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2020/21:335 Stöd till restaurangbranschen
av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2020/21:336 Genomförandet av försvarsbeslutet
av *Daniel Bäckström* (C)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 20 januari

2020/21:1339 Utlämning av svensk medborgare till Kina
av *Ann-Sofie Alm* (M)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:1340 Stranderosionen i Skåne och Halland
av *Per-Arne Håkansson* (S)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2020/21:1341 Hjälp av Försvarsmakten vid massvaccinering
av *Björn Söder* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:1342 En ny nationell säkerhetsstrategi
av *Hans Wallmark* (M)
till statsminister Stefan Löfven (S)

2020/21:1343 Järnväg utmed kusten
av *Lars Beckman* (M)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:1344 Tidpunkt för beslut om slutförvar av kärnavfall
av *Lars Hjalmered* (M)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2020/21:1345 Riksrevisionens granskningsrapport om det finanspolitiska ramverket
av *Dennis Dioukarev* (SD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2020/21:1346 UNRWA:s möjlighet att fortsätta arbetet för palestinska flyktingar
av *Thomas Hammarberg* (S)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:1347 Kritik mot WHO:s agerande vid pandemins början
av *Björn Söder* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:1348 Kriminaliteten inom svensk fotboll
av *Ellen Juntti* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:1349 Svenskt undertecknande av Europarådets konvention om matchfixning (Macolinkonventionen)
av *Angelika Bengtsson* (SD)
till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2020/21:1350 Ekonomiska konsekvenser av en försenad 5G-utbyggnad
av *Lars Hjalmered* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:1351 Konsekvenser av juridiska processer i samband med införandet av 5G
av *Lars Hjalmered* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:1352 Initiativ för att möjliggöra privata 5G-nät
av *Lars Hjalmered* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:1353 Åtgärder mot att svenska organisationer och företag utnyttjar mänskliga övergrepp
av *Björn Söder* (SD)
till statsrådet Anna Hallberg (S)

2020/21:1354 Färjeleden till Holmön
av *Gudrun Nordborg* (V)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:1355 Insmuggling av hundvalpar
av *Yasmine Eriksson* (SD)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:1356 Spelinspektionens skärpning av spelagen
av *Kristina Yngwe* (C)
till statsrådet Ardan Shekarabi (S)

2020/21:1357 Utrikesministerns besök i Ukraina
av *Mats Nordberg* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:1358 Bromma flygplats

av *Jens Holm* (V)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)
**2020/21:1359 Nya bestämmelser om hållbarhetsre-
laterade upplysningar**
av *Dennis Dioukarev* (SD)
till statsrådet Per Bolund (MP)
2020/21:1360 Bistånd till Islamic Relief
av *Björn Söder* (SD)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)
**2020/21:1361 Avslutat stöd till internationell
islamism**
av *Markus Wiechel* (SD)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)
2020/21:1362 Folkmordet i Xinjiang
av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)
**2020/21:1363 Antalet deltagare vid borgerliga be-
gravningar**
av *Katarina Brännström* (M)
till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)
2020/21:1364 Ett ökat antal cancerfall
av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2020/21:1365 Sveriges dödstal i covid-19
av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)
**2020/21:1366 Den svenska sysselsättningsstatisti-
ken**
av *Katarina Brännström* (M)
till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)
2020/21:1367 Insatser mot människohandel
av *Maria Malmer Stenergard* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson
(S)
**2020/21:1368 Kompensation vid aktivering av kris-
lägesavtal**
av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 20 januari

2020/21:952 Asylansökan på falska grunder
av *Katarina Brännström* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson
(S)
2020/21:1043 Utredning om dödshjälp
av *Markus Wiechel* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)
**2020/21:1170 Regeringens hantering av överkla-
gade tillståndsärenden**
av *Eric Palmqvist* (SD)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)
**2020/21:1199 Efterlevnad av regeringens egna upp-
maningar till folket**
av *Björn Söder* (SD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)
**2020/21:1200 Efterlevnad av regeringens egna upp-
maningar till folket inför julen**
av *Björn Söder* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)
**2020/21:1202 Regeringens uppmaningar till folket
inför julen**
av *Björn Söder* (SD)
till statsminister Stefan Löfven (S)
**2020/21:1303 Efterlevnad av regeringens uppma-
ningar med anledning av covid-19**
av *Björn Söder* (SD)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)
2020/21:1085 Arbetsmiljö och arbetsmiljöbrott
av *Maria Malmer Stenergard* (M)
till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)
**2020/21:1157 Mötet mellan regeringen och nätjät-
tarna 2018**
av *Björn Söder* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson
(S)
**2020/21:1197 Ändringar i miljöbalken som möjlig-
gör fler militära övningar**
av *Alexandra Anstrell* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)
**2020/21:1194 Garantier mot ökad användning av
fossila energikällor efter nedläggning av kärnkraft**
av *Mats Nordberg* (SD)
till statsrådet Anders Ygeman (S)
2020/21:1196 Konkret plan för elförsörjningen
av *Mats Nordberg* (SD)
till statsrådet Anders Ygeman (S)
2020/21:1198 Nedläggningen av Ringhals
av *Mats Nordberg* (SD)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)
2020/21:1204 Opinionsbildande myndigheter
av *Josef Fransson* (SD)
till statsrådet Åsa Lindhagen (MP)
**2020/21:1190 Informationssäkerhet vid distansar-
bete utomlands**
av *Ann-Sofie Alm* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)
**2020/21:1213 Tydligare reglerat anbudsförfarande
vid avyttring och försäljning av offentlig egendom
och verksamhet**
av *Mikael Strandman* (SD)
till statsrådet Lena Micko (S)
**2020/21:1201 Efterlevnad av regeringens egna upp-
maningar till folket inför julen**
av *Björn Söder* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson
(S)
**2020/21:1193 Ersättning till kommuner för åtgär-
der mot ras och översvämningar**
av *Pål Jonson* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)
2020/21:1207 Takten i vaccineringen mot covid-19
av *Viktor Wärnick* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2020/21:1218 Takten i vaccineringen mot covid-19

av *Alexandra Anstrell* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2020/21:1226 Åtgärder för snabbare vaccinering
av *Niklas Wykman* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2020/21:1227 Samordning rörande vaccinering mot covid-19
av *Monika Lövgren* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2020/21:1243 Prioriteringar av vaccination mot covid-19
av *Kristina Axén Olin* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2020/21:1261 Effektiviserad massvaccinering
av *Markus Wiechel* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2020/21:1221 Litauens möjligheter att påverka den belarusiska regimen
av *Hans Wallmark* (M)
till utrikesminister Ann Linde (S)
2020/21:1208 Fyrverkeriförbud
av *Boriana Åberg* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)
2020/21:1220 En snabbare utbyggnad av elnäten
av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)
till statsrådet Anders Ygeman (S)
2020/21:1215 Nedlagda orosanmälningar om barn som far illa
av *Ellen Juntti* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2020/21:1217 Hot och våld mot samt trakasserier av polisanställda
av *Ellen Juntti* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)
2020/21:1222 Relationerna mellan USA och Taiwan
av *Hans Wallmark* (M)
till utrikesminister Ann Linde (S)
2020/21:1209 Skolors hantering av pandemin
av *Björn Söder* (SD)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)
2020/21:1224 Ekonomisk kompensation för företag med anledning av pandemilagen
av *Tobias Andersson* (SD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)
2020/21:1219 Införande av ett register över imamer
av *Björn Söder* (SD)
till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)
2020/21:1214 Jämställd vård för könsstympning i hela Sverige
av *Alexandra Anstrell* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2020/21:1223 Rymningar från rättspsykiatriska kliniker
av *Björn Söder* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2020/21:1234 Rymningar från rättspsykiatrisk vård
av *Ellen Juntti* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:1211 Full kostnadstäckning för kollektivtrafiken
av *Jimmy Ståhl* (SD)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)
2020/21:1206 Särskilt farliga vapen
av *Per Söderlund* (SD)
till statsrådet Mikael Damberg (S)
2020/21:1205 Häktet i Halmstad
av *Hans Hoff* (S)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)
2020/21:1216 Postnords post- och tidningsdistribution
av *Hans Wallmark* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)
2020/21:1258 Offentlig upphandling
av *Alexander Christiansson* (SD)
till statsrådet Lena Micko (S)
2020/21:1237 Åtgärder mot techjättarnas inskränkningar i yttrandefriheten
av *Björn Söder* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)
2020/21:1235 Ansvar för insamlingen av returpapper
av *Boriana Åberg* (M)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)
2020/21:1230 Förbud mot oregistrerade kontantkort
av *Boriana Åberg* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)
2020/21:1249 Prioritering av statens infrastrukturmedel
av *Jimmy Ståhl* (SD)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)
2020/21:1251 Huvudmannaskapet för personlig assistans
av *Pia Steensland* (KD)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2020/21:1246 Ersättning enligt pandemilagen
av *Cecilie Tenfjord Toftby* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2020/21:1257 Hedersförtryck under coronapandemin
av *Alexandra Anstrell* (M)
till statsrådet Åsa Lindhagen (MP)
2020/21:1229 Den nya skatten på restaurangbranschen
av *Niklas Wykman* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)
2020/21:1250 Regelkrånglet i föräldraförsäkringen
av *Linda Lindberg* (SD)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)
2020/21:1233 Omförhandlingen av Sverigeförhandlingen
av *Fredrik Lindahl* (SD)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)
2020/21:1225 Registrering av vaccinationer mot covid-19
av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)
2020/21:1245 Konkurrerande riksintressen i Bråt
av *Cecilie Tenfjord Toftby* (M)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)
2020/21:1253 Gränspendlare i Öresundsregionen
av *Boriana Åberg* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)
2020/21:1232 Regleringen av drönare inom transportområdet
av *Jimmy Ståhl* (SD)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)
2020/21:1256 Techbolagens monopolställning
av *Angelika Bengtsson* (SD)
till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)
2020/21:1236 Åtgärder mot techjättarnas inskränkningar i yttrandefriheten
av *Björn Söder* (SD)
till statsrådet Anders Ygeman (S)
2020/21:1254 Situationen i Venezuela
av *Boriana Åberg* (M)
till utrikesminister Ann Linde (S)
2020/21:1228 Läkemedelsförsäkring av Modernas vaccin
av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2020/21:1255 Den ökande arbetslösheten
av *Saila Quicklund* (M)
till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)
2020/21:1240 Skattemedel till diktaturen i Tanzania
av *Markus Wiechel* (SD)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)
2020/21:1241 Kollektivt straffansvar för ägare av slakterier
av *Markus Wiechel* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)
2020/21:1242 Videoövervakning av slakterier
av *Markus Wiechel* (SD)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)
2020/21:1259 Attentat av främmande makt på svensk mark
av *Pål Jonson* (M)
till utrikesminister Ann Linde (S)
2020/21:1247 Inskränkningar i jakt- och viltvårdsuppdraget
av *Magnus Persson* (SD)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)
2020/21:1231 Militärt samarbete med Taiwan
av *Markus Wiechel* (SD)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)
2020/21:1238 Spridning av barkborre från naturreservat till privat ägda skogar
av *Mikael Larsson* (C)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)
2020/21:1244 Erkännande av Taiwan som ett självständigt land
av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:1252 Den ekonomiska situationen vid växelvis boende
av *Linda Lindberg* (SD)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)
2020/21:1239 Ensamkommandes 395 miljoner kronor i studieskuld
av *Michael Rubbestad* (SD)
till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

§ 15 Kammaren åtskildes kl. 15.17.

Sammanträdet leddes
av tredje vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.26 och
av talmannen därefter till dess slut.

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om ersättare	1
§ 2 Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 4 Anmälan om faktrapromemorior	2
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott.....	2
§ 6 Svar på interpellation 2020/21:285 om företagare som utnyttjas av den organiserade brottsligheten under pandemin....	2
Anf. 1 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	2
Anf. 2 HANNES HERVIEU (C)	3
Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	3
Anf. 4 HANNES HERVIEU (C) replik.....	4
Anf. 5 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	4
Anf. 6 HANNES HERVIEU (C)	5
Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	5
§ 7 Svar på interpellation 2020/21:278 om Äldreutredningen	6
Anf. 8 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	6
Anf. 9 ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	6
Anf. 10 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	7
Anf. 11 ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	7
Anf. 12 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	8
Anf. 13 ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	9
Anf. 14 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	9
§ 8 Svar på interpellation 2020/21:284 om den svenska coronastrategin.....	9
Anf. 15 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	9
Anf. 16 MIKAEL STRANDMAN (SD).....	10
Anf. 17 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	11
Anf. 18 MIKAEL STRANDMAN (SD).....	11
Anf. 19 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	12
Anf. 20 MIKAEL STRANDMAN (SD).....	12
Anf. 21 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	12
§ 9 Svar på interpellation 2020/21:293 om rullstolsgarage.....	13
Anf. 22 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	13
Anf. 23 LARS BECKMAN (M)	13
Anf. 24 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	14
Anf. 25 LARS BECKMAN (M)	14
Anf. 26 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	15
Anf. 27 LARS BECKMAN (M)	15
Anf. 28 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	16
Ajournering	16
Återupptaget sammanträde	16
§ 10 Frågestund	16
Anf. 29 TALMANNEN	16
<i>Arbetslösheten bland utrikes födda.....</i>	<i>16</i>
Anf. 30 HELENA BOUVENG (M).....	16
Anf. 31 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	16
Anf. 32 HELENA BOUVENG (M).....	17
Anf. 33 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	17
<i>Klimateffekten av nedstängda kärnkraftverk.....</i>	<i>17</i>
Anf. 34 MARTIN KINNUNEN (SD).....	17
Anf. 35 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) ..	17
Anf. 36 MARTIN KINNUNEN (SD).....	17

Anf. 37 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) ..	17
<i>Riktlinjer för idrottsarrangemang</i>	17
Anf. 38 CATARINA DEREMAR (C).....	17
Anf. 39 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	17
Anf. 40 CATARINA DEREMAR (C).....	18
Anf. 41 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	18
<i>Informationskampanj om vaccination</i>	18
Anf. 42 KARIN RÅGSJÖ (V).....	18
Anf. 43 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	18
Anf. 44 KARIN RÅGSJÖ (V).....	18
Anf. 45 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	18
<i>Tidsplanen för vaccination</i>	19
Anf. 46 ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	19
Anf. 47 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	19
Anf. 48 ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	19
Anf. 49 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	19
<i>Rätten till personlig assistans</i>	19
Anf. 50 BENGT ELIASSON (L).....	19
Anf. 51 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	19
Anf. 52 BENGT ELIASSON (L).....	19
Anf. 53 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	20
<i>Den svenska coronastrategin</i>	20
Anf. 54 MIKAEL DAHLQVIST (S).....	20
Anf. 55 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	20
Anf. 56 MIKAEL DAHLQVIST (S).....	20
Anf. 57 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	20
<i>Miljömålsberedningens förslag om en havsmiljölag</i>	20
Anf. 58 JANINE ALM ERICSON (MP).....	20
Anf. 59 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) ..	20
Anf. 60 JANINE ALM ERICSON (MP).....	21
Anf. 61 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) ..	21
<i>Plan för återstart av kultursektorn</i>	21
Anf. 62 VIKTOR WÄRNICK (M).....	21
Anf. 63 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	21
<i>Beredskapen för en tredje pandemivåg</i>	21
Anf. 64 CLARA ARANDA (SD).....	21
Anf. 65 Socialminister LENA HALLENGREN (S).....	21
<i>Stöd till restaurangnäringen</i>	22
Anf. 66 KERSTIN LUNDGREN (C)	22
Anf. 67 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	22
<i>Direktiv om hållbart skogsbruk till Sveaskog</i>	22
Anf. 68 ELIN SEGERLIND (V)	22
Anf. 69 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) ..	22
<i>Myndigheternas hantering av småskalig vattenkraft</i>	22
Anf. 70 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD)	22
Anf. 71 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) ..	22
<i>Utredningen om coronastöd</i>	23
Anf. 72 ÅSA WESTLUND (S)	23
Anf. 73 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	23
<i>Publik på framtida kulturevenemang</i>	23
Anf. 74 EMMA AHLSTRÖM KÖSTER (M)	23
Anf. 75 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	23
<i>Barns och ungdomars fysiska aktivitet</i>	23
Anf. 76 ANGELIKA BENGTSSON (SD)	23

Anf. 77 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	24
<i>Handlingsplaner för grön infrastruktur</i>	24
Anf. 78 MAGNUS EK (C)	24
Anf. 79 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) ..	24
<i>Adoptioner från Chile och rättssäker hantering av dokument</i>	24
Anf. 80 JON THORBJÖRNSSON (V)	24
Anf. 81 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	24
<i>Regeringens kommunikation om pandemirestriktioner</i>	25
Anf. 82 CAMILLA BRODIN (KD)	25
Anf. 83 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	25
<i>Verktyg mot välfärdsbrottsligheten</i>	25
Anf. 84 JAMAL EL-HAJ (S)	25
Anf. 85 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	25
<i>Statlig vaccinationsvägledning</i>	25
Anf. 86 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M)	25
Anf. 87 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	25
<i>Yttrandefrihet på nätet</i>	26
Anf. 88 JONAS ANDERSSON i Linköping (SD)	26
Anf. 89 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	26
<i>Havsbaserad vindkraft och försvarets intressen</i>	26
Anf. 90 HANNA GUNNARSSON (V)	26
Anf. 91 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) ..	26
<i>Satsning på industrins gröna omställning</i>	26
Anf. 92 MARKUS SELIN (S)	26
Anf. 93 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) ..	27
<i>Klimatomställningen och den svenska gruvnäringen</i>	27
Anf. 94 HELENA ANTONI (M)	27
Anf. 95 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) ..	27
<i>Medborgarnas förtroende för MSB</i>	27
Anf. 96 MIKAEL STRANDMAN (SD)	27
Anf. 97 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	27
<i>Situationen för restaurangnäringen</i>	27
Anf. 98 MALIN HÖGLUND (M)	27
Anf. 99 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	28
<i>Nedstängningsstöd och personalkostnader</i>	28
Anf. 100 DENNIS DIOUKAREV (SD)	28
Anf. 101 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	28
<i>Åtgärder för att främja arbetslinjen</i>	28
Anf. 102 BORIANA ÅBERG (M)	28
Anf. 103 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	28
<i>Hanteringen av stöd vid korttidspermittering</i>	29
Anf. 104 ERIC WESTROTH (SD)	29
Anf. 105 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	29
<i>Leveransen av vaccin</i>	29
Anf. 106 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M)	29
Anf. 107 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	29
§ 11 Bordläggning	29
§ 12 Anmälan om interpellationer	29
§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar	30
§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor	31
§ 15 Kammaren åtskildes kl. 15.17.	33